

Szabályozási javaslatok a közösségi energia szerveződések magyarországi elterjedésének támogatására

Készítette:

Dr. Kaderják Péter
Dr. Szolnoki Pálma

2022. Június

Tartalom

I. Bevezetés.....	4
I.1. Háttér	4
I.2. A pilot projektek státusza	7
ENERGIAKÖZÖSSÉGEK	
II. ZKK Előszó – Milyen az optimális energiaközösség?	9
III. Szervezet és tagság.....	10
III.1. Jogszabályi összefoglaló	10
III.2. A pilot projektek tapasztalatai	11
III.3. Felmerült problémák és megoldási javaslatok	12
III.3.1. A pilot projektek által felvetett problémák és megoldási javaslatok	12
III.3.2. ZKK vélemény és javaslatok.....	13
IV. Infrastruktúra - erőművi csatlakozás.....	15
IV.1. Jogszabályi háttér.....	15
IV.2. A pilot projektek tapasztalatai	16
IV.2.1. A pilot projektek által felvetett megoldási javaslatok.....	16
IV.2.2. ZKK javaslat	17
V. Működési modell – villamosenergia-rendszer integráció.....	18
V.1. Termelői energiaközösség.....	18
V.1.1. A pilot projektek tapasztalatai, problémák és javaslatok	18
V.1.2. ZKK javaslat	19
V.2. Fogyasztási pontok integrálása – megosztás	19
V.2.1. Jogszabályi háttér	19
V.2.2. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatai	20
V.2.2.1. A pilot projektek tapasztalatai, problémák és javaslatok	21
V.2.2.2. ZKK javaslat	21
V.3. Fogyasztási pontok integrálása – megosztás + továbbadás.....	24
V.3.1. Jogszabályi háttér	24
V.3.2. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok	25
V.3.2.1. A pilot projektek javaslatai.....	25
V.3.2.2. ZKK javaslat	26
V.4. Adatokhoz való hozzáférés, adatszolgáltatás	26

V.4.1. Jogszabályi háttér	27
V.4.2. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok	27
V.4.2.1. A pilot projektek javaslatai.....	28
V.4.2.2. ZKK javaslat	28
VI. Üzleti modell	29
VI.1. Tagok felé vonzó termékár – ESZ-re jogosultak bevonása.....	29
VI.1.1. Jogszabályi háttér	29
VI.1.2. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok	30
VI.1.2.1. A pilot projektek javaslatai.....	30
VI.1.2.2. ZKK javaslat	31
VI.2. Termékdíjon túli ösztönzők.....	31
VI.2.1. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok	32
VI.2.2. Az önfogyasztási részre rakódó rendszerhasználati díjak kérdése	32
VI.2.2.1. Uniós jogszabályi háttér	33
VI.2.2.2. Uniós rhd kedvezmények	35
VI.2.2.3. Hazai diskurzus az rhd kedvezményről	36
VI.2.2.4. ZKK vélemény és javaslat	41
VI.2.3. Az önfogyasztási részre rakódó egyéb díjtételeken elérhető kedvezmények	42
VII. Mikrogrid.....	43
VIII. Fogyasztóvédelmi, számlázási kérdések	44
TÁRSASHÁZAK - EGYÜTTESEN ELJÁRÓ TERMELŐ-FOGYASZTÓK	
IX. ZKK javaslat a társasházi közösségi napenergia-hasznosítás magyarországi megvalósítására	47

I. Bevezetés

I.1. Háttér

A Tiszta Energia Csomag (CEP) célul tűzte ki a fogyasztók és egyben a civil társadalom aktív szerephez juttatását a villamos energia piacon, másnéven 'megerősítését'¹.

A fogyasztók megerősítése a dekarbonizációs átmenet szempontjából számos előnnyel járhat:²

- Az átmenet finanszírozásába a felhasználók bevonásával új forrást, ráadásul decentralizált magántőkét lehet becsatornázni, miközben
- A fogyasztók számára az aktívvá válás közvetlen előnyöket biztosíthat, elsősorban a csökkenő áramköltségek révén.
- A felhasználók részvétele a keresleti válasz és tárolás útján a villamosenergia-rendszer rugalmasságát is támogathatja.
- Mindemellett a felhasználók megerősítése hathatós eszközt jelenthet a meglévő energiaellátási rendszer újraszervezésére, átstrukturálására, demokratizálására, és a mára kulcsfontosságúvá vált **energiafüggetlenség növelésére**.

A fogyasztói megerősítés kiemelt eszközei a CEP által bevezetett új, a felhasználókhöz kapcsolódó aktív szerepkörök:

- aktív felhasználó és aktív felhasználók
- együttesen eljáró termelő-fogyasztók
- helyi energiaközösségek (CEC)
- megújulóenergia-közösségek (REC)

Az uniós jogalkotók mellett a hazai energiapolitika is kiemelten hasznos eszközként tekint a felhasználók megerősítésére, különösen energiaszuverenitásunk növelésében, megújuló energiaforrásaink helybeni, többcélú (világítás, fűtés, hűtés, közlekedés) felhasználásának általánosabbá és költséghatékonyabbá tételével. Ezzel összhangban a megújuló energia közösségekre a Nemzeti Energia Stratégia célszámot is meghatározott, eszerint **2030-ig járásonként legalább egy jól működő, példaértékű közösségi finanszírozású és tulajdonlású megújuló-energiaközösség létrehozása a cél**.

A felhasználói aktív szerepkörökön belül a több felhasználót közösségi energia szerveződésbe foglaló formációk, mint az energiaközösségek is, jelentős újítást jelentenek az eddig működő egyedi termelő-fogyasztó felhasználói (itthon HMKE) formációkhoz képest, gyakorlati implementálásuk komoly kihívás elé állítja a tagállamokat.

A CEP hazai törvényi szintű (VET) implementációja megtörtént, az új felhasználói szerepkörök 2021. január 1-től bevezetésre kerültek. Ugyanakkor ez még csak egy keretet állított fel, a keret részletszabályokkal való feltöltése, az új szerepkörök hazai villamosenergia-rendszerbe integrálásához szükséges gyakorlati szabályok megalkotása még hátra van.

---

¹ empowerment

² [Európai Bizottság: Energiaközösségek](#) átdolgozva

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) a Nemzeti Energiastratégia 2030 c. dokumentumban foglaltak alapján már 2020 elején megbízta a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatalt (NKFIH), hogy az energiaközösségek kialakítását és működését támogató mintaprojektek megvalósítására energetikai innovációs pályázatot hirdessen meg. Ennek célja az volt, hogy a pályázatokban megfogalmazódó projekt elképzelések segítsenek a jelenlegi szabályozásban fennálló akadályok, problémák azonosításában és az energiaközösségekre vonatkozó hazai szabályozás finomításában, véglegesítésében.³ Az NKFIH 2020. március 18-án írta ki a kétkörös pályázatot, 2 Mrd forintos támogatási kerettel.⁴ A pályázatoknak szabályozási probléma feltárást és a javasolt projekt megvalósítását támogató szabályozási koncepciót is tartalmazniuk kellett.

A pályázatra 34 pályázati anyag érkezett be, amelyből végül a pályázat értékelő bizottság az alábbi hetet tartotta támogatásra érdemesnek:

Pályázó (konzorcium esetén annak vezetője):

1. NKM Optimum Zrt. – Községi napelem park, Keszthely
2. Felsőörs község önkormányzata – Helyi napenergia közösség Felsőörsön
3. Danubia Energia Fejlesztő és Tanácsadó Kft. – Berkenye offsite közösségi PV+ES parkon alapuló Energiaközösség létesítése
4. Capital Consulting Magyarország Zrt. - Tállya Energiaközösség Projekt
5. Magyar Természetvédők Szövetsége – Községi Energia Szolgáltató mintaprojekt
6. EVIN Erzsébetvárosi Ingatlanszolgáltató Nonprofit Zrt. - Energiaközösség létrehozása és működtetése Erzsébetvárosban
7. VPP Magyarország Befektetési és Vagyonkezelő Zrt. – Települése energiaközösség projektek három magyar településen

A nyertes pályázatok megvalósítása sok, az energiaközösségek működőképességével kapcsolatos nyitott kérdésre válasszal szolgál majd, mivel a nyertes pályázók által kötelezően megvalósítandó feladatok magukban foglalják a következőket:⁵

- a) Az energiaközösség szervezeti formájának és irányítási módjának kialakítása és fejlesztési lehetőségeinek kimunkálása.
- b) Az energiaközösség létrehozását megalapozó együttműködési, szerződéses, elszámolási keretek és üzleti modell kidolgozása és tesztelése.
- c) Az energiaközösség tagjainak és a tagokhoz kapcsolódó termelő és fogyasztó berendezések energetikai és pénzügyi paramétereinek a kezelését szolgáló adatbázis programrendszerének és számítógépes háttérének kidolgozása, beszerzése és tesztelése.

---

³ [Ahogy a pályázati felhívás fogalmazott:](#) „A Felhívás célja, hogy olyan értékelhető, illetve – műszaki, környezetvédelmi és gazdasági szempontok szerint is – működőképes és követhető mintaprojektek valósuljanak meg, amelyek intézményi és működési tapasztalataik alapján mások számára is példaként szolgálhatnak, és egyúttal feltárják az energiaközösségek, az aggregálás és az aktív felhasználói magatartásban rejlő lehetőségek kiaknázása előtt álló nehézségeket, korlátokat, valamint javaslatot tesznek a szükséges szabályozási környezet kialakítására.”

⁴ [Pályázati felhívás](#)

⁵ [Pályázati felhívás 5.7.2 ; 19. oldal](#)

- d) Az energiaközösség tagjai és a tagokhoz kapcsolódó termelő és fogyasztó berendezések energetikai és pénzügyi paramétereinek a mérését és adatátvitelét szolgáló mérési-, adatátviteli és elszámolási rendszer kiépítése és tesztelése.
- e) Az energiaközösség tagjai és a közösséggel szerződéses kapcsolatban álló külső szereplők (pl. területi villamos elosztói engedélyes, átviteli rendszerirányító, az energiaközösségen kívüli kereskedő, aggregátor) közötti adatátviteli, mérési és elszámolási rendszer kiépítése és tesztelése.
- f) Okos mérők telepítése az energiaközösség villamos hálózata vonatkozásában (zárt elosztórendszer, vagy a területileg illetékes elosztói engedélyes hálózata) a csatlakozó felhasználók (egy része) számára, a mérők adta előnyökről és felhasználási lehetőségekről szóló tájékoztatás, valamint esetleg részfinanszírozás megszervezése

A nyertes pályázatok előrehaladását segítő a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Zéró Karbon Központja az ITM támogatásával 2021-ben Energiaközösségek Implementációs Fórum sorozatot indított. A hat alkalom lehetőséget teremtett arra, hogy a résztvevő mintaprojektek megosszák egymással tapasztalataikat, tanulhassanak egymástól. Emellett mivel a projektek új, eddig még járatlan utakon vetik meg a lábukat, a felmerülő problémák, akadályok azonosítása is fontos cél volt. Ezek megvitatását nagyban segítette, hogy a Fórumokon a mintaprojektek résztvevőin kívül a MEKH, az ITM és az NKFIH munkatársai is részt vettek.⁶

Ez a dokumentum összegzi a Fórumsorozat során összegyűlt tapasztalatokat, javaslatokat, kiegészítve a ZKK saját kutatásával és véleményével.

Az implementációban való mihamarabbi előrelépés az idén kialakult háborús helyzettel még inkább szükségessé vált. Az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség megszüntetésére irányuló uniós kezdeményezés a REPowerEU központi eleme a megújuló energia tömeges és gyors bevezetése. A 2022. május 18-án megjelent REPowerEU Terv Uniós Napenergia Stratégia része kiemelt szerepet szán a megerősített felhasználói szerepköröknek a naperőművi termelési kapacitások bővítésében. Ezért intézkedései többek között ezeknek a szerepköröknek a minél gyorsabb teljeskörű tagállami implementációját célozzák, illetve az elterjedésüket akadályozó tényezők felszámolására tesznek kísérletet. **Az Uniós Napenergia Stratégia lefekteti, hogy 2025-ig minden 10 000 főt meghaladó népességű településen legalább egy megújulóenergia-alapú energiaközösség létrehozása a cél,** illetve kimondja, hogy az EU valamennyi tagállamban biztosítja jogszabályainak teljes körű végrehajtását, lehetővé téve a többlakásos épületek fogyasztói számára, hogy indokolatlan költségek nélkül ténylegesen gyakorolhassák a kollektív saját fogyasztáshoz való jogukat.

Az ideai események tehát még inkább egyértelművé tették, hogy a Tiszta Energia Csomag által létrehozott közösségi felhasználói szerepkörök a közeljövő villamosenergia-piacainak kulcsszereplői lesznek. A pilot projektek tapasztalatai így nem csupán egy marginális réteg problémáiról szólnak, hanem a fosszilis tüzelőanyagoktól való függetlenedésünket biztosító uniós szinten kijelölt fejlődési pálya megvalósításának központi problémakörei, amelyekre minél gyorsabban minél 'okosabb' szabályozói válaszokat szükséges adni. A cél, hogy hazánkban egy olyan szabályozási környezetet alakítsunk ki az új szerepkörök implementálására a következő hónapok során, amely közben a hazai

---

⁶ Szeretnénk köszönetet mondani Dr. Boross Norbertnek, az Energiaközösségi Implementációs Fórum hat alkalmának szakmai vezetéséért.

villamosenergia-rendszer számára is 'optimális' működés felé tereli a közösségi energia szerveződések.

I.2. A pilot projektek státusza

Az elindult 7 mintaprojekt nagy lehetőséget hordoz a közösségi energia formációk lehetséges változatainak feltérképezésében, mivel mind a pályázó szervezetek szakmai háttere, mind a tervezett projektek diverz képet mutatnak. Vannak professzionális energiakereskedő cégek által kezdeményezett projektek, emellett van civil szervezet által, tanácsadó cég által, egyetemi tanszék által vezetett, és több projektben is aktív felek maguk az önkormányzatok. A megvalósítandó projektek a budapesti társasházi szinttől a kistéleplési energiaközösségekig terjednek.

Jelenleg a projektek a megvalósításnak az infrastruktúra kiépítési fázisában vannak, az üzleti modell véglegesítése és az energiaközösségi jogi személy felállítása még nem történt meg. Emellett sok esetben éppen újratervezésre, a pályázati szerződés módosítására kényszerültek. Ennek fő oka, hogy a szabályozási környezet egyelőre még nem teszi lehetővé, hogy a pályázatban tervezett működési modellekkel el tudjanak a pilotok indulni, számos projekt áthidaló, átmeneti megoldásokban gondolkodik. Emellett ahogy telt az idő, két helyen is változás történt a konzorciumi tagi körben, illetve a pályázatban megjelölt eszközök helyett is több projektben már másfajta eszközökre lenne szükség, az avulás miatt. Így végül szinte minden projekt módosítási kérelmet nyújtott, vagy épp nyújt be a pályázatot lebonyolító NKFIH felé.

Az akadályozó tényezőket, amelyekkel ezek az energiaközösségi projektek a megvalósítás során szembesülnek három kategóriába sorolhatjuk:

- villamosenergia-szektorba integrálódás (ehhez szorosan kapcsolódik az üzleti modell is),
- szervezeti, és egyéb VER-en kívüli kérdések,
- és végül magához a pályázat lebonyolításához kapcsolódó nehézségek.

Az akadályozó tényezők közül a villamosenergia-szektorba integrálódás és a szervezeti kérdések témáit az alábbiakban a Fórum alkalmak és a projektgazdákkal történt interjúk, valamint egyéb hazai közösségi energia szerveződésben érintett szereplők véleménye alapján részletesen bemutatjuk, a pilotok által felvetett megoldási javaslatokkal, illetve a ZKK saját véleményével együtt.

A pályázat lebonyolításához kapcsolódó nehézségek a tanulmányban nem kerülnek kifejtésre. Ezekkel kapcsolatban az egyik pilot projekt javaslatát tartjuk követendő irányynak, miszerint az ilyen mértékben innovatív pályázatok mellé érdemes lehet egy mentort kijelölni, aki segít az egyébként pályázatokban nem feltétlen jártas nyertesek számára a lebonyolítás adminisztrációjában.

Mivel a közösségi energia projektek közül a társasházi szintű projekt és a társasházakon (térben is) túllépő települési energiaközösségi projektek között jelentős eltérések vannak megvalósítás és szabályozás szempontjából is, ezért az alábbiakban a tárgyalást külön vesszük, először a tágabb közösségi energia projekteket tárgyaljuk, amelyek a hazai szabályozás alapján energiaközösség, megújulóenergia-közösség körébe esnek, majd ezt követően a társasházi esetet vizsgáljuk, amelyre az együttesen eljáró termelő-fogyasztók közösségi végfelhasználói szerepkör alkalmazását javasoljuk.

Energiaközösségek

II. ZKK Előszó – Milyen az optimális energiaközösség?

Az energiaközösségek szabályozási környezetének kialakításához szükséges, hogy legyen egy közös elképzelés arról, hogy mit is tartunk 'optimális' energiaközösségnek, megújulóenergia-közösségnek, milyen irányba lenne kívánatos, hogy a hazai szabályozás terelje az alakuló projekteket. A közösségi energia projektek nyugat-európai tapasztalataiból látható, hogy nagyrészt olyan projektek valósultak meg a múltban, amelyek pusztán beruházási jellegűek voltak, azaz a tagok összedobták a megújuló erőmű létrehozásához szükséges tőkét, majd a megújuló erőmű hálózatra termelt, döntően támogatási rendszer keretében. Az értékesítésből befolyó összeg révén pedig az energiaközösségi tagok befektetése lassan megtérült, a profitot pedig visszaforgatták új megújuló erőművi beruházásokba, vagy a tagoknak hasznos, pl. energiahatékonysági beruházásokat hajtottak végre belőlük. Az ilyen, pusztán termelői energiaközösség is már számos hasznot nyújt a társadalom számára, hiszen teljesen új, decentralizált magántőkét csatornáz be a megújulóenergia-forrás alapú erőművi termelői kapacitások bővítésére, a társadalmi elismertségét is segíti, mindamelllett, hogy a decentralizált áramtermelés bővülésének támogatásával az energiaellátási rendszer demokratizálódását, és import-függetlenedését is előmozdítja. Az ilyen jellegű energiaközösség rendkívül hasznos abban a helyzetben, amikor még relatíve alacsony a megújuló erőművi termelési kapacitások aránya a villamosenergia-rendszerben, és ezért annak bővülése a fő cél, így a termelői energiaközösségek a kapacitásbővítés egyik mozgatórugói lehetnek.

Ugyanakkor úgy gondoljuk, hogy a termelő jellegű energiaközösségek a hazai, az időjárásfüggő termelési kapacitásokkal jelenleg már 'telített' villamosenergia-rendszerben már önmagukban nem elegendők, ugyanis a naperőművi áramtermelési költségek (LCOE)⁷ csökkenése, és közben a nagykereskedelmi villamosenergia-ár növekedése révén már nem a naperőművi befektetési projektekből van jelenleg a hiány, hanem a hálózati kapacitások, és a villamosenergia-rendszer szabályozását támogatni tudó rugalmassági és egyéb képességekből. **Ezért úgy gondoljuk, hogy a hazai villamosenergia-rendszerben az 'optimális' energiaközösség jóval több kell, hogy legyen, mint egy megújuló termelői energiaközösség, és annál is több, mint egy a termelési és fogyasztási pontokat pusztán adminisztratív módon összehangoló szervezet. Az optimális energiaközösségnek a megújuló erőművi kapacitások bővítése mellett hozzá kell tudni járulnia mind a hálózati szűköségi probléma enyhítéséhez, mind a villamosenergia-rendszer szabályozási képességének növeléséhez.** Az energiaközösségekben pont meg van a potenciál arra, hogy ilyen hasznos szereplőivé tudjanak válni a villamosenergia-rendszerben, a hazai szabályozóknak ezért az energiaközösségekre egy rendkívüli lehetőségként érdemes tekinteni, amelyek ebben a jelenlegi kritikus helyzetben, hogy telítettek a hálózatok és a VER szabályozó képessége is ki van feszítve, egy potenciális eszköz arra, hogy mégis tovább tudjunk haladni a dekarbonizációs pályán, és további megújuló erőművi kapacitásokat tudjunk integrálni a villamosenergia-rendszerbe. **Ezért szerintünk az energiaközösségekre vonatkozó hazai szabályozási keretrendszert úgy érdemes kialakítani, hogy az energiaközösségek ösztönözve legyenek arra, hogy ilyen rendszertámogató irányba fejlődjenek.** Egy optimális energiaközösség főbb tulajdonságai szerintünk tehát a következők:

- **Tagsága széles körből merít (lakosság, helyi kkv-k, önkormányzat)**

---

⁷ LCOE: Levelized cost of electricity - Az élettartamra vonatkoztatott fajlagos villamosenergia-költség

- Eltérő felhasználói profilok, rugalmasan vezérelhető felhasználási helyek is
- A termelés alapvetően ennek a fogyasztásnak helyben (legfeljebb NAF/KÖF transzformátorállomási körzet) történő ellátására jön létre
- A termelés helyi felhasználásának maximalizálása a cél
  - Ezt segítik: tárolók (akkumulátorok és elektromos autó töltők)
- Kiegyenlítettiségre, menetrendtartásra törekszik, ehhez és emellett rugalmassági képességet fejleszt, amelyet a különböző rugalmassági piacokon is értékesít
- Mindezek megvalósításához aktív energiamenedzsmentet végez, okos mérésen (közel valós idejű adattovábbítási, kiolvasási lehetőséggel) és távvezérlésen alapuló rendszer alapján
  - Támogatja a megújuló termelés maximális helyben felhasználását, a menetrendezést, menetrend tartást, rugalmassági szolgáltatás nyújtását, és az energiaközösségen belüli elszámolást, a tagok felé intelligens, energiatudatosságra ösztönző kimutatások, felület elérhetőségét.
- Ezek eredményeként a tagok számára egy pénzügyileg is vonzó alternatívát nyújt, energiatudatosságra ösztönöz, miközben a VER számára is hasznos (csökkenti a hálózat használatát, rugalmasságot visz a rendszerbe)

Az alábbiakban miközben sorra vesszük a jelenlegi pilot projektek tapasztalatait, az akadályozó pontokat, és az ezek feloldására tett javaslatokat, **a ZKK oldali véleményeket egy ilyen, optimális energiaközösségi modell figyelembevételével fogalmazzuk meg**, a szabályozási javaslatok egy ebbe az irányba ösztönző szabályozási keretre vonatkoznak.

III. Szervezet és tagság

III.1. Jogsabályi összefoglaló

Az energiaközösségekre vonatkozó hatályos hazai törvényi szintű szabályozás legfőbb elemeit a VET⁸ 66/B és 66/C paragrafusai tartalmazzák.

Az energiaközösség célja

Ezek szerint az energiaközösség elsődleges célja nem a pénzügyi haszonszerzés, hanem hogy a tagjai számára, vagy az energiaközösség létesítő okiratában megjelölt működési területen környezeti, gazdasági és szociális közösségi előnyöket biztosítson.

Az energiaközösség alapítása, jogi formái

A nonprofit jellegnek megfelelően a szabályozás szövetkezet vagy nonprofit gazdasági társaság formában működő jogalanyként engedi meg energiaközösség létrehozását.

---

⁸ VET: 2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról

Az energiaközösség létrejöttét a VET a Hivatal általi nyilvántartásba vételhez köti. A nyilvántartásba vételt kezdeményező jogi személy a nyilvántartásba történő bejegyzés napjától minősül energiaközösségnek.

Az energiaközösség irányítása, működése

A VET szabályozása kizárja, hogy professzionális villamosenergia vagy gázipari piaci szereplő az energiaközösségek döntéshozó szervében az irányítási jog gyakorlásához szükséges mértékben részt vegyen az energiaközösségek irányításában, illetve, hogy az ügyvezetést többségben ellátó fél legyen.

A megújulóenergia-közösség sajátosságai

A VET 66/B (1a) pontja a megújulóenergia-közösség (MEK) definícióját is megadja, amely az energiaközösségeken belül értelmezi a megújulóenergia-közösségeket. Eszerint a megújulóenergia-közösség

- olyan energiaközösség, amely [kizárólag] megújuló energiaforrásból termel villamos energiát, ilyen villamos energiát fogyaszt, tárol vagy értékesít; és
- tevékenységének térbeli dimenziója is van, mely szerint a megújulóenergia-közösség tényleges irányítását azon tag vagy tagok látják el, amelyek felhasználási helyeinek csatlakozási pontjai a megújulóenergia-közösség tulajdonában álló villamosenergia-tároló és erőmű csatlakozási pontjaival ugyanazon nagy/középfeszültségű transzformátorállomási körzetben helyezkednek el.

Fontos kiemelni, hogy míg a megújuló irányelv (RED II)⁹ a megújulóenergia-közösségek tagjait (részvényeseit) természetes személyek, kkv-k vagy helyi hatóságok, ideértve az önkormányzatokat is körben korlátozza, addig a hazai szabályozásban a tagságra vonatkozóan nincs hasonló megkötés.

III.2. A pilot projektek tapasztalatai

Egyelőre sehol nem állt fel az energiaközösség vagy megújulóenergia-közösség, mint jogi személy, de vannak előrehaladottabb projektek. A projektek döntő része a nonprofit gazdasági társasági formát tervezi kft. vagy Zrt. formájában.

Ami a tagsági/tulajdonosi összetételt illeti számos projektben konzorciumi tag professzionális villamos energia ipari szereplő, van, ahol a tervek szerint ők is tagjai lesznek majd a megalakuló nonprofit gazdasági társaságnak, betartva a törvényi előírást, hogy az irányítói és ügyvezetési szerepkörökben ezek a professzionális cégek nem vehetnek részt, illetve nem lehetnek többségben. A projektek ezen a téren nagy mértékben számolnak az önkormányzatokkal, mint akik majd operatív szinten az energiaközösségek tagságát, és szervezeti működését bonyolítják, van, ahol már tervben van a félévente tartandó lakossági fórum és nyolc fős falusi munkabizottság is. Van, aki már szándéknylatkozatot gyűjtött be a lakossági felhasználóktól, mások kérdőívezték. Volt olyan pályázó is, aki ennek az irányynak a potenciális problémáját is felvetette, miszerint kérdés, hogyan lehet

---

⁹ RED II: (EU) 2018/2001 Irányelv a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról 22. cikk

elkerülni, hogy egy professzionális piacon operáló energiaközösség irányítása ne váljon olyanná, mint egy lakógyűlés.

Mindezek mellett, ahogy majd a VI.1. pontban kifejtésre kerül, jelenleg az energiaközösségi projektek esetében a lakossági kör bevonása akadályba ütközik, mivel az egyetemes szolgáltatási (ESZ) árhoz képest kihívást jelent jobb üzleti ajánlatot nyújtani a mostani árampiaci árkörnyezetben. Ezért az energiaközösségi projektek egy része jelenleg a nem ESZ fogyasztói körben látja az induláskor megcélozható potenciális tagok körét. Az önkormányzati létesítményeken túl a helyi, piaci alapon vételező kisvállalkozások, de akár ipari parkok, nagyobb kereskedelmi vagy termelő üzemek is felmerültek az említett potenciális energiaközösségi felhasználó tagok között.

A legtöbb projekt földrajzilag közel lévő (egy településen, egy kerületben) tagok helyben ellátására tervezi felállítani a megújulóenergia-közösséget, de van egy olyan projekt is, amely földrajzilag egymástól távol (más városokban) lévő nagyobb, piaci alapon vételező felhasználók számára egyedi HMKE jellegű megoldást készít, majd ezeket az egyedi szereplőket szervezi össze egy nonprofit gazdasági társaságba. Ebben az esetben az egyedi felhasználók a tervek szerint közösségi ház jellegű, eleve nonprofit szereplők lesznek.

III.3. Felmerült problémák és megoldási javaslatok

III.3.1. A pilot projektek által felvetett problémák és megoldási javaslatok

Jogi forma

A pilotok részéről az egyik felvetett probléma a lehetséges jogalanyi formák kapcsán az, hogy nonprofit gazdasági társaság esetében a tagság rugalmas be- és esetleges kiléptetése adminisztrációs és jogi nehézséget jelent, minden egyes tagváltás tulajdonrész módosítással, cégbírósági bejegyzéssel és ehhez kapcsolódó adminisztratív költséggel járna.

Ennek feloldására van olyan pilot szereplő, aki szerint meg kellene teremteni a lehetőséget, hogy az energiaközösséget egyesületi formában is létre lehessen hozni. Az egyesületi forma könnyítést jelentene. Egy másik pilot projekt pedig azt az áthidaló megoldást tervezi, hogy az energiaközösségben érintett felhasználók egy egyesületet hoznának létre, és ez az egyesület lenne legalább 50%-os tulajdonosa az energiaközösségi nonprofit kft.-nek. Így a tagsági módosulást egyesületi oldalon lehetne jóval egyszerűbben kezelni.

Azt, hogy a két lehetséges forma közül szövetkezet alapításában kevésbé gondolkodnak a projektek, a Polgári Törvénykönyvben meghatározott általános szövetkezeti forma rendkívüli kötöttségeivel indokolják. Ilyenek a nem természetes személy taglétszámának arányára (max 20%), a személyes közreműködést nem vállaló tagok arányára (max 25%) és a bevitt hozzájárulás tagonkénti arányára vonatkozó korlátozások (15% term. személyek esetén ill, 30% az össz. nem term. személyek esetén),

valamint az is nehezítő körülmény, hogy a törvény szerint nem lehet a tagokat nyilvános felhívás útján gyűjteni.¹⁰

Ennek a problémának a feloldására a pilot projektek részéről az a javaslat vetődött fel, hogy a szövetkezeti törvényben (2006. évi X. törvény a szövetkezetekről) egy "energiaszövetkezet" külön szövetkezeti alkategória kerüljön kialakításra, hasonlóan más speciális szövetkezetekhez, mint az iskolaszövetkezetek és szociális szövetkezetek, amelyek szabályozása is számos, az általánostól eltérő rendelkezést tartalmaz.

Tagság

Az önkormányzatok energiaközösségi tagságával kapcsolatban több szereplő is jelezte, hogy a villamosenergia-beszerezés kapcsán közbeszerzésre kötelezett önkormányzatok energiaközösségbe lépése, és energiaközösségen belüli villamosenergia-beszerezése a közbeszerzési törvény mentén nehezen megvalósítható.

A pilot projektek ezért az energiaközösségi önkormányzati tagság esetére a közbeszerzési törvény alóli mentesítést, eszerinti módosítást javasolják.

További problémaként merült fel az önkormányzatok energiaközösségi részvétele kapcsán, hogy az önkormányzati vagyongazdálkodási szabályok szerint az önkormányzat nem lehet 50%-nál kisebb tulajdonos más nem természetes személy mellett gazdasági társaságban, ez a leendő nonprofit gazdasági társaság tulajdonosi szerkezetére is hat.

Erre vonatkozóan ezért a pilotok szerint az energiaközösségi önkormányzati részvétel esetére módosítás szükséges a vagyongazdálkodási szabályokban.

III.3.2. ZKK vélemény és javaslatok

Jogi forma

A nyugat-európai energiaközösségek többsége, ahogy azt a JRC összefoglalója is bemutatja¹¹, szövetkezeti formában működik, így feltehetőleg ez a forma a hazai energiaközösségek esetében is alkalmas keret lenne. Viszont az említett általános szövetkezeti korlátozások jelenleg elrettentik az alakuló energiaközösségeket. Eközben a nonprofit gazdasági társaságok esetében a tagsági ki és beléptetéssel kapcsolatos nehézségek is jelentős akadályt támasztanak az energiaközösségi működés számára. Ezért szerintünk is **szükséges a jogalanyi formai lehetőségeken bővíteni**. A bővítési irány esetében, az egyesületek beemelése helyett inkább a szövetkezeti formán belül **a speciális**

¹⁰ Polgári törvénykönyv (2013. évi V. törvény) NEGYEDIK RÉSZ SZÖVETKEZET XVI. CÍM, 3:326. §. (1)-(4)

¹¹ Európai Bizottság JRC (2020) Science for policy report: Energy communities: an overview of energy and social innovation. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. ISBN 978-92-76-10713-2 ISSN 1831-9424 doi:10.2760/180576

energiaszövetkezeti forma bevezetését tartjuk javasolt iránynak, amelynek kialakításához az induló pilot projektek kezdeti tapasztalatai, valamint a nemzetközi gyakorlat értékes inputot nyújthatnak. Addig is az egyik pályázó által kitalált 'egyesület + non profit gazdasági társaság' forma egy átmeneti megoldást nyújthat a felmerült problémák kezelésére.

Tagság

Ahogy már a jogszabályi összefoglalóban említettük, a RED II a megújulóenergia-közösség definíciójában kimondja, hogy a megújulóenergia-közösség „részvényesei, illetve tagjai természetes személyek, kkv-k, vagy helyi hatóságok, ideértve az önkormányzatokat is...”. Ugyanakkor a VET az energiaközösségek és a megújulóenergia-közösségek definíciójában nem alkalmaz ilyen korlátozást, így akár nagyvállalatok, ipari létesítmények is lehetnek tagok.

Úgy gondoljuk, hogy nagyon fontos már a kezdeti szakaszban tisztázni, és akár jogszabályi úton rögzíteni, hogy az energiaközösségek és megújulóenergia-közösségek nem az ipari létesítmények és nagyvállalatok energiaellátásának újraszervezésére kialakított formák, hanem kifejezetten a lakossági, kkv, és önkormányzati szereplők aktív villamosenergia-piaci részvételére való bevonásra, a helyben rendelkezésre álló energiaforrások helyben történő felhasználásának ösztönzésére lettek létrehozva.

A VET szerinti definíció is kimondja, hogy az energiaközösség nonprofit működésű kell, hogy legyen, elsődleges célja nem pénzügyi haszonszerzés, „hanem hogy a tagjai számára, vagy az energiaközösség létesítő okiratában megjelölt működési területen környezeti, gazdasági és szociális közösségi előnyöket biztosítson”. A több mint 1900 közösségi energia kezdeményezést képviselő Állampolgári Energiaszövetkezetek Európai Szövetsége, azaz a RESCOOP felhívja a figyelmet, hogy már önmagában ebből az elsődlegesen nem-pénzügyi haszonszerzés célból is levezethető, hogy az az eset, amikor az ipari vagy nagyvállalati for-profit fogyasztók azzal a céllal hoznak létre energiaközösséget, hogy csökkentsék a saját energiaköltségeiket, kizáró ok, hiszen az energiaköltségeik csökkentése végső soron nem más, mint profitjuk növelését célozza.¹²

A nagyfogyasztók, ipari parkok felhasználásának megújuló energiával való ellátására az energiaközösségeken túl más, számukra egyébként is kedvezőbb lehetőségek is elérhetők, például telephelyen létesített naperőművi termelés kialakítása, emellett akár a fogyasztáson felüli termelési rész aktív felhasználóként megosztása, vagy esetleg együttesen tevékenykedő aktív felhasználókként való együttműködés. **Az energiaközösségekben szerintünk ezért nem lehetnek tagok, főleg döntő súlyban nem nagyfogyasztók, ipari parkok, helyette a lakossági fogyasztók mellett a helyi kkv-k és önkormányzati intézmények bevonására kell törekedni. Meglehet, hogy érdemes jogszabályi szinten is rögzíteni a RED II szerinti korlátozást.**

Bár jelenleg az ESZ-beli lakossági fogyasztók bevonása nagyobb kihívást jelent az induló energiaközösségi projektek számára, úgy gondoljuk, hogy ennek a körnek a kihagyása nem helyes irány. Amíg a szabályozási keretrendszer nem teremt alkalmas környezetet a lakossági felhasználás

---

¹² [RESCOOP.EU \(2020\): Energy Communities under the Clean Energy Package. Transposition Guidance.](https://rescoop.eu/2020/energy-communities-under-the-clean-energy-package-transposition-guidance)

energiaközösségi integrálására, addig akár átmeneti megoldás lehet a lakossági felhasználóknak a V.1.1. pont szerinti pusztán technikai beemelése.

Önkormányzatok tagsága

Az önkormányzati vagyongazdálkodási szabályok által előírt 50%-ot meghaladó tulajdonosi részesedés problémája esetében úgy gondoljuk, hogy ez az előírás nem feltétlenül túl restriktív az energiaközösségek számára, hiszen a települési energiaközösségi projekteknél ahogy már most is látható, az önkormányzatok jelentős részt tesznek ki a felhasználói oldalon, míg a közösség operatív szervezésében pedig központi szereplők. Így **ez a probléma nem feltétlen igényel azonnali megoldást.**

Azt viszont mindenképp **lehetővé kell tenni, hogy az önkormányzatok az általuk részben tulajdonolt energiaközösségtől tudjanak villamosenergiát beszerezni.** Úgy gondoljuk, hogy ezt a problémát **többfelé érdemes választani,** aszerint, hogy az V. fejezetben bemutatott működési modellek közül mely szerint történik az önkormányzat ellátása. Amennyiben ugyanis az önkormányzat az energiaközösségtől **csak az energiaközösségi saját termelést szerzi be megosztás révén,** feltehetőleg, mint saját termelés saját fogyasztásra allokálása, **ez a beszerzés más megítélés alá eshet, mintha a teljes villamosenergia-ellátását az energiaközösségtől vásárolja.** Ennek a kérdésnek a tisztázásához a közbeszerzési törvény jogi elemzése szükséges, és **meglehet, hogy indokolt a módosítás, mentesség nyújtása.**

IV. Infrastruktúra - erőművi csatlakozás

IV.1. Jogszabályi háttér

A 2010-es évek végétől a közép- és nagyfeszültségű hálózatra drasztikusan megugró csatlakozási kapacitás kereslet mind az elosztói, mind az átviteli hálózat egyes pontjain kapacitásszűkösséghez vezetett, amelynek kezelésére egyre alkalmatlanabb volt az akkori kapacitáskiosztási eljárás. A VET 2021. évi módosítása ezért új csatlakozási eljárásrend kialakítását írta elő,¹³ amelynek keretében a korábbi eljárás több hiányossága is feloldásra került.¹⁴ Ugyanakkor a gyakorlatban az újonnan csatlakozni kívánó naperőművi projektek számára nem javult érdemben a helyzet, ugyanis 2021 során mivel már a régi eljárás felfüggesztésre került, de még az új eljárás részletei nem jelentek meg, teljesen leállt a kapacitáskiosztás, majd az új eljárás keretében meghirdetett első 2022. május 2-ai közzététel

¹³ VET 2021. július 1-től hatályos 35. § (8)-(9), 171.§. (5) írja elő az új eljárást 27. § (2)b üzembiztonsági limit; részletszabályok:

- V273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról (VHR) 2022. április 30-án hatályba lépő 9/D. §;

a további részletszabályok az Üzemi Szabályzatban (ÜSZ) és az Elosztói Szabályzatban (ESZ) találhatóak.

¹⁴ Részletesebben lásd [ZKK Policy Brief 2/2022](#)

se nyitotta meg végül az utat a csatlakozási kapacitások elérhetőbbé válásának irányába. A hálózati engedélyesek közzététele szerint ugyanis a teljes magyarországi nagyfeszültségű, valamint nagy/középfeszültségű alállomásokon kiadható aktuális szabad (elérhető) erőművi csatlakozási kapacitások mértéke 0 MVA, valamint az átviteli rendszerirányító, a villamosenergia-rendszer teljesítmény-egyensúlyának és a kiegyenlítő szabályozási kapacitásoknak a biztosíthatósága szempontjából a villamosenergia-rendszerbe befogadható időjárásfüggő erőművi kapacitás mértékét (korlátját) ugyancsak 0 MVA-ban állapította meg.¹⁵ Az igénylők így mind automatikusan egyedi eljárás alá kerülnek, amelynek kimenetele, mind a költségeket, mind a csatlakozási dátumot tekintve bizonytalan.

IV.2. A pilot projektek tapasztalatai

A hét projektből négy olyan települési energiaközösségi projekt, amelynek egy nagyobb 500-700 kVA-s teljesítményű PV erőmű létesítése az alapja a pályázatban megjelölt (általában önkormányzati tulajdonban lévő) területen. Ezek közül a projektek közül egy már rendelkezik csatlakozási kapacitással, hármat viszont az említett csatlakozási kapacitási eljárásrend változása, majd az új közzétételi eljárás 2022. május 2-ai kihirdetése jelenleg tervezett formájában teljesen ellehetetlenített. A projektek számára teljesen bizonytalanná vált, hogy ezek után mikor és milyen költségek mellett fognak tudni csatlakozási kapacitáshoz jutni.

IV.2.1. A pilot projektek által felvetett megoldási javaslatok

Alternatív megoldás lehet a naperőművi park feldarabolása, például az 500 kW-os projekt tíz 50 kW-osra újratervezése, hiszen így már nem esik a közép- és nagyfeszültségű csatlakozási eljárásrend alá a projekt, hanem az egyszerűbb, kiserőművi csatlakozási eljárásrend vonatkozik rá. Ebben a megoldásban az egyik érintett pályázati nyertes gondolkodik, ugyanakkor a többi nem látja megvalósíthatónak, mivel az önkormányzat biztosított a napelempark létesítésére egy területet, erre vonatkozóan lett beadva a pályázat, ahhoz, hogy sokfelé bontsák a termelést új területekre lenne szükség, amire most nem látják a lehetőséget.

Ezért felmerült javaslatként, hogy a csatlakozási eljárásrendben az energiaközösségi projektek élvezzenek elsőbbséget, kapjanak mentességet. A mentesség formája a javaslatok szerint az n-1 elv enyhítésével, és/vagy a 2%-os feszültségtartási szabály alóli mentességgel valósulhatna meg, miszerint ha az elosztói hálózat üzemszerű működése szükségessé teszi, az energiaközösség energiatermelését a helyi energiaközösségben felhasznált villamos energia pillanatnyi teljesítményéig korlátozni lehet.

---

¹⁵ [Mavir közlemény](#)

IV.2.2. ZKK javaslat

Annak érdekében, hogy az egy nagyobb méretű napelemparkra épülő települési energiaközösségi modellek ne lehetetlenüljenek el, a jövőben is szükség lesz a közép- és nagyfeszültségű hálózatokon csatlakozási kapacitás elérhetőségére. Ezért a 'feldarabolás' nem lehet általános megoldás erre a problémára.

Úgy gondoljuk, hogy a csatlakozási eljárásrend egyik olyan kiemelt pontja lehet a villamosenergia-piac szabályozásnak, ahol az 'optimális' energiaközösségi működésre való ösztönzés megvalósulhat. Mivel ideálisan az energiaközösségek azzal a céllal jönnek létre, hogy a helyi fogyasztás minél nagyobb részét helyi megújuló termeléssel fedezzék, ehhez tervezett tárolói megoldásokkal, és aktív energiamenedzsmenttel is, így az energiaközösségi naperőművek várhatóan jóval kevésbé terhelik meg az elosztó hálózatot és a teljes villamosenergia-rendszert, mint az egymagában álló naperőművi projektek. Ebből következően csatlakoztatásuk előnyösebb rendszeroldalról is, egy önálló naperőművi projekthez képest, így prioritizálásuk indokolt lehet. Ugyanakkor azt, hogy ez az előny tényleg megvalósuljon, a csatlakozási szerződésben érdemes is biztosítani, azaz az energiaközösségek esetében azt **javasoljuk, hogy kerüljön kidolgozásra egy speciális, az 'optimális' energiaközösségi működésre szabott, korlátozottan garantált csatlakozási kapacitás termék, amely révén az energiaközösségek hálózati előnyei lehívhatók és egyben biztosíthatók is.** A korlátozottan garantált csatlakozási kapacitás jogszabályi kerete (VET, VHR) már kidolgozott, a közzétételi eljárásrendben is már helyet kapott. Ennek mentén javasoljuk a továbblépést egy már konkrétan speciális kapacitás termék kidolgozására, és ennek a közzétételi eljárásban olyan prioritizálására, amely révén rövid időn belül csatlakozási kapacitáshoz juttathatók az ezt a képességet vállaló naperőművi projektet. Azaz **fontos kiemelni, hogy ne azért kapjon egy projekt elsőbbséget, mert energiaközösséggént regisztrálta magát, hanem a vállalt képességért, amely a rendszer számára előnyös, így akár a nem energiaközösséggént regisztrált projektek is választhassák ezt a terméket, amennyiben olyan optimális tulajdonságokkal bírnak.**

Egy ilyen termék összhangban lenne a REPowerEU keretében megjelent, a naperőművi projektek engedélyezési eljárásának felgyorsítására vonatkozó ajánlásokkal is. Eszerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a megújuló energiaforrásokból történő energiatermelés többek között a hálózathoz való csatlakoztatás során is a rendelkezésre álló legkedvezőbb eljárásban részesüljön.¹⁶ A kapcsolódó iránymutatás pedig azt is javasolja, hogy a rendszerüzemeltetők a hálózati kapacitás problémákat rugalmas csatlakozások felajánlásával is kezelhetik.¹⁷

¹⁶ [Comission Recommendation of 18.5.2022 on speeding up permit-granting procedures for renewable energy projects and facilitating Power Purchase Agreements](#) 4. oldal

¹⁷ [Comission Staff Working Document Guidance to Member States on good practices to speed up permit-granting procedures for renewable energy projects and on facilitating Power Purchase Agreements Accompanying the document Comission Recommendation on speeding up permit-granting procedures for renewable energy projects and facilitating Power Purchase Agreements](#) 29. oldal

V. Működési modell – villamosenergia-rendszer integráció

Az elindult pilot projektek is mind a II. pontban kifejtett optimális energiaközösség létrehozását célozzák meg. Ugyanakkor ez a célállapot a jelenlegi jogszabályi környezetben nem valósítható meg. Az alábbiakban sorra vesszük, hogy milyen működési modellek és átmeneti megoldások képzelhetőek el milyen szabályozási változások mellett a célállapot eléréséhez vezető úton.

V.1. Termelői energiaközösség

A már említett termelői energiaközösség, amely Nyugat-Európában is sokáig az egyik legáltalánosabb közösségi energia projekt volt,¹⁸ – és amely során a közösség a megújuló erőművi kapacitás kiépítésére jön pusztán létre, majd annak termelését támogatási rendszerben vagy (ma már) akár szabadpiacon értékesíti, a bevételből realizálható esetleges hasznót pedig a tagok között szétosztja, vagy további erőművi vagy energiahatékonysági projektekre visszaforgatja, – a hazai villamos energia rendszerben is már most is felállítható. Itthon, ahogy azt Grabner Péter, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSZ) szakértője az egyik Energiaközösségi Implementációs Fórumalkalmon is bemutatta, az MMSZ hasonló elven működteti a „Felzárkózó települések” programját. Egy kereskedővel együttműködve értékesítik a településen kiépített naperőmű termelését, majd az értékesített villamos energia árbevételéből támogatják a kiválasztott családok villamosenergia-számláját.¹⁹

V.1.1. A pilot projektek tapasztalatai, problémák és javaslatok

Az NKFIH pályázaton nyertes projektek egy része is úgy látja, hogy legelső lépésként egyelőre csak ebben a formában tudnak elindulni a létrehozandó energiaközösséggel. Azaz kiépítik a naperőművet, azzal a hálózatra termelnek, egy kereskedőn keresztül a termelést értékesítik, majd a hasznót visszaosztják a tagoknak. Annak érdekében, hogy a tagok számára közvetlenebb legyen az energiaközösséggel való kapcsolata, az egyik projekt abban is gondolkodik, hogy **az energiaközösség válik a tagok villamosenergia számláinak a szolgáltató felé való technikai fizetőjévé** (tehát minden tag marad eredeti villamosenergia-ellátási szerződésében, csak a számlát az energiaközösség fizeti az ellátó kereskedőnek), majd a tagok az energiaközösségnek fizetnek, de már a haszonnal csökkentett számlát, így a haszon visszaosztását közvetlenül a tagok villamos energia számlájának csökkentésében valósítják meg.

¹⁸ lásd CEER (2019): Regulatory Aspects of Self Consumption and Energy Communities. Ref: C18-CRM9_DS7-05-03 25 June 2019

¹⁹ A projekt jóval részletesebb, bővebb kifejtését lásd Grabner Péter előadásaiban: ENKON, MTVSZ konferencia, ZKK EK Fórum.

V.1.2. ZKK javaslat

Véleményünk szerint az energiaközösségi projekteknek érdemes elindulniuk ezzel a már most is működtethető modellel, ahelyett, hogy várnak a jogszabályi környezet teljes kialakítására. Egy ilyen modell szerinti működés már alkalmas tapasztalat szerzésre, például a szervezeti működés, irányítás, energiaközösségen belüli számlázás-allokáció tekintetében, és emellett továbbra is mód van a következő lépések előkészítésére.

V.2. Fogyasztási pontok integrálása – megosztás

A termelői energiaközösséghez képest következő lépés, amikor az energiaközösség a termelését a tagok fogyasztásának fizikai ellátására fordítja, azaz megosztja. Több pilot projekt is egy ilyen modellben gondolkodik, amikor a tagok villamosenergia-ellátása két (vagy több) részből áll, egyrészt az energiaközösségi termelés tagra allokálásából megosztással (menetrend alapú szerződéssel), másrészt a fennmaradó rész egyedi, kereskedőn keresztül részleges ellátás alapú szerződés keretében történő ellátásából. Azaz az energiaközösség nem veszi át a tagok fogyasztási pontjának ellátását (amely a kiegyenlítést is tartalmazza), hanem 'csak' a helyi termelés erejéig integrálja menetrend alapú szerződés keretében.

V.2.1. Jogszabályi háttér

A megosztás itthon már törvényi szinten definiálásra került:

VET: 3.§ 69.A: „*Villamosenergia-megosztás: aktív felhasználó vagy energiaközösség által termelt villamos energia közvetlenül más felhasználó vagy energiaközösség részére történő értékesítése vagy ellenérték nélküli átadása a közcélú hálózaton vagy magánvezetéken keresztül*”

Ugyanakkor a részletszabályok még nem készültek el.

Az uniós szabályozás mind az IEMD-ben,²⁰ mind a RED II-ben²¹ lefekteti, hogy a megosztás elősegítésében az elosztóknak együtt kell működniük az energiaközösségekkel, az IEMD ehhez egy hatósági méltányos díjat is társít ellentételezésül az elosztók számára.

---

²⁰ IEMD: EU 2019/944 Irányelv a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról

²¹ RED II: (EU) 2018/2001 Irányelv a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (átdolgozás)

RED II: 22. cikk:

„(4) A tagállamok támogató keretet hoznak létre a megújulóenergia-közösségek fejlesztésének előmozdítására és megkönnyítésére. Ennek a keretnek biztosítania kell többek között azt, hogy:

...

c) az érintett elosztórendszer-üzemeltető együttműködjön a megújulóenergia-közösségekkel az azokon belüli energiaátadás elősegítése érdekében;”

IEMD II. 16. cikk:

(1) A tagállamok olyan támogató szabályozási keretet alakítanak ki a helyi energiaközösségek számára, amely biztosítja, hogy:

...

d) a helyi energiaközösségeken belüli villamosenergia-szállítás elősegítése érdekében a megfelelő elosztórendszerüzemeltető a szabályozó hatóság által megállapított méltányos díjazás ellenében működjön együtt a helyi energiaközösségekkel;

A megosztás megvalósításához az elosztóhálózat-üzemeltetők és az energiaközösségek között a különböző szerepeket és felelősségeket tisztázni szükséges a hazai szabályozásban.

Itthon az Elosztói Szabályzati Bizottság dolgozik a megosztás megvalósításának formáján, idén el is indítottak a kereskedők és energiaközösségek bevonásával egy rendszeres konzultációs folyamatot.

V.2.2. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok

A hazai energiaközösségi pilotoknak egyelőre az elosztói támogatásra még várniuk kell, jelenleg a megosztás megvalósítására áthidaló megoldásokban gondolkodnak. Ezen áthidaló megoldások jellemzője, hogy egy kereskedő beiktatásával valósul meg a megosztás, és az energiaközösség a kereskedő segítségével egy külön mérést és belső elszámolást alakít ki párhuzamosan az elosztói mérés és elszámolás mellett.

Egy ilyen megoldás során mind az energiaközösségi termelési, mind a fogyasztási pontok bekerülnek az energiakereskedő mérlegkörébe, a kereskedővel egyenként teljes ellátásra szerződnek. Az elosztó elszámolási mérője mögött hitelesített almérőt szerelnek fel, a megosztásra az energiaközösségen belül annak az adatait használják, míg a főmérőn számolnak el (jellemzően profilos elszámolással) kifelé. Azaz párhuzamosan két elszámolás történik, a megosztást a saját belső elszámolásuk révén valósítják meg. Viszont bár megvalósul a kereskedelmi megosztás, eközben az energiaközösség maga a villamosenergia-rendszerben továbbra is csak legfeljebb, mint termelés értékesítő jelenik meg, ezen felül gyakorlatilag 'csak' egy közvetítő az energiaközösségi fogyasztói tagok és a kereskedő között. Ennél egyszerűbb a helyzet, ha minden pont, termelési és felhasználói pont is egy tulajdonosi körben van, mert ekkor ez az egy szereplő szerződik a kereskedővel a termelési és felhasználói pontjai ellátására

és összehozására. Ilyen projektek is elindultak itthon (az NKFIH pilotokon kívül) jellemzően önkormányzatok fogyasztási helyeinek ellátására.

V.2.2.1. A pilot projektek tapasztalatai, problémák és javaslatok

Az ilyen jellegű megoldások már a kipróbálás felé haladnak. Ahhoz viszont, hogy ez a rendszer gördülékenyen tudjon működni a pilot projektek szereplői szerint **szükség lenne arra a lehetőségre, hogy az energiaközösségi termelési és fogyasztási POD-okat egy virtuális aggregált kereskedelmi POD-ba szervezhessék, hasonlóan ahhoz, ahogy ma már a szabályozói központok működnek.** Ennek segítségével a kereskedelmi elszámolás egyszerűsödhetne, a kereskedő az összevont POD nettó forgalmát látja el, a termelés energiaközösségen belüli kereskedelmi megosztása automatikusan megvalósul. Ettől függetlenül a fizikai ellátás, és az ahhoz kapcsolódó RHD elszámolása ugyanúgy marad továbbra is mint a virtuális POD nélküli esetben, így az elosztó számára nem okozna változást, pusztán a kereskedelmi oldal egyszerűsödne.

V.2.2.2. ZKK javaslat

Megosztás elszámolása

Több uniós tagállamban már létrejött a megosztáshoz kapcsolódó elszámolás megvalósításának a szabályrendszere (pl. Portugália, Franciaország, Ausztria, Spanyolország, Horvátország).²² Ezekben az országokban az elosztók döntő szereppel bírnak. Az elosztóknál az energiaközösségi megosztásban szereplő termelők és fogyasztási pontokat regisztrálni kell. Az elosztók kiépítik a szükséges okos mérést, a mért adatok alapján az energiaközösségen belüli termelést az energiaközösségek által az elosztók felé megadott allokációs szabály szerint az energiaközösségi fogyasztásra allokálják, és ez alapján elkészítik az elszámolási adatokat. Az említett országok 15 perces – 60 perces elszámolási-mérési időintervallumokat használnak, azaz a helyben termelésnek tényleg csak az a része kerülhet a felhasználással szemben elszámolásra, amely helyben el is lett fogyasztva.

²² Források a külföldön alkalmazott megoldásokról:

- Az osztrák rendszerről a szövegdobozbeli leírás forrása: Fina, B. – Fechner, H. (2021): Transposition of European Guidelines for energy communities into Austrian law: A comparison and discussion of issues and positive aspects *Energies* 2021, 14, 3922 6. oldal <https://doi.org/10.3390/en14133922>
- Az osztrák, portugál és horvát megosztás rövid összefoglalása (5.5-ös pontnál): Frieden, D.; Tuerk, A.; Antunes, A.R.; Athanasios, V.; Chronis, A.-G.; d’Herbemont, S.; Kirac, M.; Marouço, R.; Neumann, C.; Pastor Catalayud, E.; Primo, N.; Gubina, A.F. Are We on the Right Track? Collective Self-Consumption and Energy Communities in the European Union. *Sustainability* 2021, 13, 12494. <https://doi.org/10.3390/su132212494>
- A francia elszámolási rendszer: [Enedis \(2021\): Collective self consumption in France](#)
- Spanyol modell: Manso-Burgos, Á.; Ribó-Pérez, D.; Alcázar-Ortega, M.; Gómez-Navarro, T. (2021): Local Energy Communities in Spain: Economic Implications of the New Tariff and Variable Coefficients. *Sustainability* 2021, 13, 10555. <https://doi.org/10.3390/su131910555>

Az osztrák szabályozás konkrétan:²¹

- A rendszerhasználók jogos igényekkel rendelkeznek a hálózatüzemeltetőkkel szemben arra, hogy részt vegyenek egy REC-ben. EIWOG 16d. § (1)
- A hálózatüzemeltetőnek mérnie kell a termelést és a fogyasztást. Ha a fogyasztási létesítmények nem rendelkeznek intelligens mérőórákkal, a hálózatüzemeltető köteles azokat két hónapon belül felszerelni. A mért értékeket a REC és a szolgáltatók rendelkezésére kell bocsátani. EIWOG 16e. § (1)
- A hálózatüzemeltetőnek el kell végeznie a megadott statikus vagy dinamikus arányosítás szerint a megtermelt energia allokációját. EIWOG 16e. § (3)

Magyarországon is „az elszámoláshoz szükséges adatok mérése, feldolgozása és a meghatározott formában történő megküldése az érdekelt piaci szereplőkhöz az elosztói engedélyes feladata.”²³ Így a megosztás gyakorlati megvalósulásának is ez a része az elosztóra kell, hogy háruljon. Azaz az elosztóknak itthon is ki kell építeniük az energiaközösségek működésének támogatására legalább az alábbi tevékenységeket:

- **az energiaközösségek, és az abba tartozó termelői és fogyasztói POD-ok regisztrációja**
  - az energiaközösségek által meghatározott allokációs szabály rögzítése
  - idősoros elszámolás alkalmazása ezekre a POD-okra, és kapcsolódó rhd tarifa
- okos mérés az energiaközösségi pontokra
- a mért adatokból számított adat készítése a megosztáshoz megadott allokációs szabály alapján:
  - az energiaközösségek által meghatározott allokációs szabály szerint a fogyasztói POD-ok fogyasztási adataiból az allokált termelés levonása, és így a megosztás utáni fogyasztási görbe előállítás
- az elszámolási adatok meghatározott formában történő megküldése az érdekelt piaci szereplőkhöz, így az energiaközösségekhez is

Az allokációs szabály, amivel az energiaközösségi termelés a fogyasztási pontokra kerül szétosztásra a már gyakorlattal rendelkező uniós tagországokban volt, ahol fix volt, tehát előre rögzített statikus arányokban került szétosztásra, de vannak olyan országok, ahol dinamikus is lehet, azaz az adott elszámolási-mérési időintervallumban a leoptimalisabban, a POD-ok fogyasztásának arányában kerül szétosztásra az energiaközösségi termelés.²⁴

Ez is tehát **egy döntési pont, hogy milyen allokációs szabadságot kaphatnak az energiaközösségek.**

²³ Elosztói Szabályzat 17. számú módosítása 9.1.1.1.

²⁴ Franciaországban például fix statikus arányok lehetnek, Spanyolországban egyelőre csak fix lehetett az allokációs arány, de már tervezetben szerepel a dinamikus bevezetése is, Ausztriában, mint azt az iménti kifejtés mutatta, választhatnak a kétféle allokáció közül. Forrásokhoz lásd 21-es lábjegyzet

A pilotok részéről felmerült olyan javaslat is, hogy amennyiben az elosztók számára az allokációs szabály alkalmazásának kiépítése drága és időigényes, ezt a feladatot is esetleg átvállalhatja az energiaközösség, azaz az elosztótól megkapja a mért adatokat, azok alapján elvégzi a termelés fogyasztásra allokálását a saját allokációs számításai szerint, majd az így módosított fogyasztási adatokat visszaküldi az elosztónak, aki ez alapján véglegesíti az elszámolási adatokat.

Emellett szintén engedni lehet az okos mérés, és az az alapján történő idősoros elszámolás és kapcsolódó rhd bevezetéséből. Ezek nélkül, profilos alapon is megvalósítható a megosztás, de az energiaközösségek optimális irányú működésének ösztönzéséhez érdemes lenne minél hamarabb áttérni ezeknek a kifizetőknak az esetében a negyedórás elszámolásra.

Az elosztó által az energiaközösségen belül történő megosztás elszámolása végett végzett az eddigiekhez képest új, többlet tevékenység költségének fedezésére, ahogy azt a CEP is tartalmazza megfelelő ellentételezés járhat hatóság által megszabott díj formájában. Ilyen tevékenységek lehetnek például a POD-ok energiaközösséghez regisztrálása, az okosmérési adatok feldolgozása, és az allokálás. Ezeket a tevékenységeket egy külön az elosztó és az energiaközösség közötti együttműködési megállapodás is kell, hogy szabályozza.

A megosztás elszámolásának elosztói kiépítése szerintünk mindenképp szükséges. Enélkül csak olyan, az előző pontban említett átmeneti megoldások tudnak működni, amelyekben az energiaközösségek csak, mint közvetítők szerepelnek a villamosenergia-rendszerben, és az energiaközösségi tagok számára nem tudnak önálló megosztás szolgáltatást nyújtani, az energiaközösségek korlátozottak maradnak tevékenységükben. Továbbá ezek a megoldások arra se nyújtanak lehetőséget, hogy az 'önfogyasztási' részen bármilyen a termékdíjon felüli tarifaelemen kedvezmény legyen érvényesíthető, így az energiaközösségek optimális irányba terelése se tud megvalósulni. Tehát a megosztás gyakorlati elszámolási megvalósítása prioritás kell, hogy legyen, minél hamarabb el kell indítani az ez irányú fejlesztéseket elosztói oldalon, és felállítani az ehhez szükséges szabályozási keretet.

Végül fontos megjegyezni, hogy a megosztás nem csak az energiaközösségekhez kapcsolódó tevékenység, hanem ahogy a VET definíció is mutatja, bármely aktív felhasználó²⁵ számára meg kell teremteni a lehetőséget, hogy az általa termelt villamos energiát közvetlenül más felhasználó vagy energiaközösség részére értékesítse vagy ellenérték nélkül átadja a közcélú hálózaton vagy magánvezetéken keresztül. Elosztói oldalon tehát a megosztásnak az elszámolási rendszerét úgy kell kiépíteni, hogy ezekre az esetekre is érvényes legyen.

Virtuális aggregált kereskedelmi POD

Úgy gondoljuk, hogy a virtuális aggregált kereskedelmi POD létrehozásának lehetősége tényleg támogathatja az energiaközösségek tevékenységét, már most is, az átmeneti megosztási alternatíva megvalósítása során is, később pedig, amennyiben már a megosztás működik, és az energiaközösségek

---

²⁵ VET 3.§ 17a. Aktív felhasználó: olyan felhasználó, aki saját maga által termelt vagy tárolt villamos energiát a saját csatlakozási pontján felhasználja vagy tárolja, a közcélú hálózatba betáplálja, vagy fogyasztásának vagy betáplálásának rugalmasságát felajánlja, úgy, hogy az nem minősül önálló foglalkozása vagy elsődleges gazdasági tevékenysége céljából kifejtett tevékenységnek;

önállóan meg tudnak jelenni a villamosenergia-rendszerben, ennek az aggregált kereskedelmi POD-nak az ellátására tudnak majd ajánlatokat kérni, és szerződni a kereskedővel, és így teljes ellátást nyújthatnak tagjaik számára, (amelynek részleteit a következő pontban fejtjük ki). Új fejlesztést nem igényel, hiszen már van rá gyakorlat a szabályozói központok révén. Javasoljuk ezért, hogy az energiaközösségek számára is nyíljon meg ez a lehetőség.

V.3. Fogyasztási pontok integrálása – megosztás + továbbadás

Az energiaközösségek számára a saját termelés helybeni megosztásán túl meg kell teremteni a lehetőséget, hogy akár tagjaik teljes ellátójává is válhassanak. Ehhez szükség van arra, hogy a tagok fogyasztásának azt a részét, amelyet nem tudnak a helyi termeléssel fedezni, be tudják szerezni, és tovább tudják adni a tagjaik számára. Ennek a továbbadási lehetőségnek a hazai villamosenergia-rendszeren belüli megvalósítása jelenleg még kidolgozásra vár.

V.3.1. Jogszabályi háttér

A továbbadás esetében a fő kérdés az, hogy villamosenergia-kereskedelemnek minősül-e, illetve, hogy milyen esetben nem minősül annak. Ehhez a villamosenergia-kereskedelem törvény szerinti

VET 3. § 69. Villamosenergia-kereskedelem: az a tevékenység, amely a villamos energia és a hozzá tartozó teljesítmény üzletszerű, nem saját felhasználási célra történő vásárlásából és értékesítéséből áll;

VET 3. § 61. Továbbadás: a felhasználó által megvásárolt villamos energia egy felhasználási helyen belül, mért magánvezetéken keresztül történő értékesítése vételezők részére;

VHR 66.§

(4) A továbbadás nem minősül kereskedelemnek, ha az így továbbadott villamosenergia-mennyiség átlagára nem haladja meg a magánvezeték engedélyese által ugyanazon üzleti évben beszerzett villamosenergia-mennyiség átlagárát. A magánvezeték engedélyese e bekezdésben foglaltakat igazoló iratai tekintetében a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról szóló 2013. évi XXII. törvény 5/D. § (7) bekezdésében meghatározott rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

(5) A (4) bekezdés szempontjából

a) a beszerzett villamos energia átlagára a magánvezeték engedélyese által az adott üzleti évben vásárolt teljes villamos energia mennyiség bekerülési költségének - beleértve a kiegyenlítő energia költségét is - és a megvásárolt mennyiségnek a hányadosa alapján számítandó, és

b) a továbbadott villamos energia átlagára az adott üzleti évben továbbadott teljes villamosenergia-mennyiségből származó árbevételnek és a továbbadott mennyiségnek a hányadosa alapján számítandó.

definícióját érdemes megvizsgálni, valamint a magánvezetéken való továbbadási tevékenység jogszabályi (VET és VHR) meghatározása is támpontot nyújt az értelemzéshez.

V.3.2. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok

Addig, amíg a továbbadás szabályozása nincs megoldva, nem tudnak ebben a működési modellben megjeleníteni az energiaközösségi projektek, erre az esetre nincsen áthidaló megoldás, ezért ahhoz, hogy az energiaközösségek teljes ellátást tudjanak biztosítani tagjaik számára szükséges ennek a kérdésnek a tisztázása.

V.3.2.1. A pilot projektek javaslatai

A pilot projektek oldaláról két eltérő javaslat kezd körvonalazódni. Az egyik szerint a továbbadás gördülékeny végrehajtásához szükséges lenne egy egyszerűsített energiaközösségekre vonatkozó **kereskedelmi engedély**. Erre az alábbi szövegszerű javaslatok vannak:²⁶

A Vet 66.B.§ kiegészül az alábbi (2a) ponttal:

„(2a) Az energiaközösség energiaközösségi kereskedői engedéllyel biztosíthatja a tagjai számára a felhasználás céljából vásárolt villamosenergiát.”

Az új, energiaközösségi kereskedelmi engedély kategória bevezetése indokoltá teszi a Vet 88.§ kiegészítését a következő (3) bekezdéssel:

88. § (1) Villamosenergia-kereskedelemre vonatkozó működési engedélyt kaphat

„(3) A 66/C.§ szerint nyilvántartásba vett Energiaközösség. Az energiaközösségi kereskedői engedéllyel rendelkező Energiaközösség az engedély birtokában beszerezheti és tagjai részére leszállíthatja az Energiaközösség által megtermelt energiamennyiségen felül szükséges villamosenergiát a tagok felhasználása céljából.”

Tekintettel energiaközösségi kereskedői engedély területi és funkcionális korlátozottságára, valamint arra, hogy a számlázási rendszer Vet 43.§ által előírt tanúsításának az energiaközösséget irreálisan megterhelő költségére, szükségesnek látjuk, hogy az energiaközösségi kereskedői engedélyes számlázási rendszere mentesüljön a Vet 43.§ (5) bekezdése által előírt kötelezettség alól. Ennek érdekében a Vet 43.§ az alábbi (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az energiaközösségi kereskedői engedélyes mentesül az (5) bekezdésben foglalt tanúsítási kötelezettség alól.”

---

²⁶ Forrás: VPP Magyarország Befektetési és Vagyonkezelő Zrt. 2022. január 25-én benyújtott javaslata az Energiaközösségek Implementációs Fórumra

A másik vélemény szerint nincs szükség villamosenergia-kereskedelmi engedélyre, hiszen ez a tevékenység nem minősül kereskedelemnek, a közösség saját felhasználási célból vásárol a tagok meghatalmazásával. Ezért inkább a már ismert magánvezetési továbbadáshoz hasonló **energiaközösségi továbbadási tevékenységet** kellene létrehozni, ez elegendő lenne az energiaközösségek számára ennek a tevékenységnek a kivitelezéséhez.

V.3.2.2. ZKK javaslat

Az 'optimális' energiaközösség a fogyasztás helybeni termeléssel való minél magasabb lefedésére törekszik, azaz a megosztás maximalizálására, és egyben a külső beszerzésből történő ellátási igény, azaz a továbbadás minimalizálására. Ezért úgy gondoljuk, hogy a továbbadást a hazai szabályozásban úgy érdemes kialakítani, hogy ne legyen önmagában vonzó tevékenység, pusztán egy szükséges elem.

A villamosenergia-kereskedelem definíciója és a magánvezetéken keresztül történő továbbadás jogszabályi meghatározása alapján szerintünk az látható, hogy a továbbadás nem minősül villamosenergia-kereskedelemnek, ha egyértelműen kimutatható, hogy nem üzletszerű, és saját felhasználási céllal történik. Azaz egyrészt nincs rajta nyereség, amelynek gyakorlati meghatározása már a magánvezetéken történő továbbadás esetében le is lett fektetve (leegyszerűsítve, az éves továbbadási értékesítési átlagár nem haladhatja meg az éves beszerzési átlagárát), másrészt az energiaközösségek esetében is igaz, hogy saját felhasználási célra történik a vásárlás és értékesítés, hiszen a tagok megbízásából vásárol és értékesít csupán az energiaközösség, saját tagjai részére.

Így ZKK oldalról is **úgy gondoljuk, hogy nincs szükség külön speciális energiaközösségi villamosenergia-kereskedelmi engedély létrehozására, hanem a magánvezetési továbbadás mintájára elegendő definiálni egy energiaközösségi továbbadást.**

V.4. Adatokhoz való hozzáférés, adatszolgáltatás

Ahhoz, hogy az energiaközösségek el tudják végezni saját belső elszámolásukat, és ezen felül hatékony energiamenedzsmentet (menetrendezés, menetrendtartás, ehhez vezérlés) tudjanak végezni, akár rugalmassági szolgáltatások nyújtásával, szükséges, hogy az elosztói mérők mérési adataihoz hozzáférjenek, még hozzá közel valós időben, illetve, hogy ezek az elosztói mérők rendelkezzenek az energiaközösségek számára szükséges tulajdonságokkal.

V.4.1. Jogszabályi háttér

A Tiszta Energia Csomag villamosenergia-piaci irányelve²⁷ az okos mérési rendszerek kapcsán kimondja, hogy:

20. cikk

„...ha 2019. július 4-t követően az okos mérési rendszereket szisztematikusan bevezetik, a tagállamoknak az okos mérési rendszerek bevezetését az európai szabványokkal, a II. melléklettel, valamint az alábbi követelményekkel összhangban kell végrehajtaniuk:

- a) az okos mérési rendszereknek pontosan mérniük kell a tényleges villamosenergia-fogyasztást, és képeseknek kell lenniük információt nyújtani a végfelhasználóknak a felhasználás tényleges idejéről. A hitelesített múltbeli fogyasztási adatokat kérelemre és többletköltségek nélkül, könnyen és biztonságosan elérhetővé és megtekinthetővé kell tenni a végfelhasználók számára. A nem hitelesített, közel valós idejű fogyasztási adatokat többletköltségek nélkül, szintén könnyen és biztonságosan elérhetővé kell tenni a végfelhasználók számára egy szabványosított felületen vagy távolról történő hozzáféréseken keresztül az automatizált energiahatékonysági programok, a keresletoldali válasz és az egyéb szolgáltatások támogatása céljából.

Jelenleg a hazai szabályozásban a VET 40-43.§-ai, és ehhez kapcsolódóan a VHR 14-21.§-ai tartalmazzák a méréssel és a mérési adatok továbbításával kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, illetve az Elosztói Szabályzat 9. fejezete. Ezek alapján idősoros mérés esetén is jelenleg még csak napi egyszerű leolvasás biztosított, az elosztói adatszolgáltatásnak is ez a tartalma, azaz közel valós idejű adatokat maga az elosztó sem lát, és nem is továbbít jelenleg az érdekelt piaci szereplőknek. Az érdekelt piaci szereplők körében pedig egyelőre a kereskedők, mérlegkörfelelősök és a rendszerirányító szerepelnek, azaz az energiaközösségek a jelenlegi szabályozás alapján közvetlenül nem tudnak az adatokhoz hozzáférni.

V.4.2. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok

A fogyasztók adataihoz való hozzáférést illetően a szabályozás már most is biztosítja, hogy akit a fogyasztó felhatalmaz, az hozzáférést kap az adataihoz, ezért akár már most is működhet az a megoldás, hogy a tagok az energiaközösségbe való belépéskor hozzájárulnak ahhoz, hogy az energiaközösség hozzáférjen az adataikhoz.

A közel valós idejű adatokhoz való hozzáférés mivel jelenleg nem biztosított a jogszabályokban, és nem látható még, hogy az elosztók mikor fognak ilyen szintű adatot biztosítani, ezért az energiaközösségek

---

²⁷ IEMD: EU 2019/944 Irányelv a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról

egy része azon gondolkodik, hogy az elosztói elszámoló mérő mögött saját okos mérési és adattovábbítási rendszert épít ki, és párhuzamos elszámolást vezet majd.

Emellett sikeres egyedi egyeztetések is folytak az elosztókkal arra vonatkozóan, hogy ahol már az elosztói mérő is távleolvasható okos mérő, ott az energiaközösségek számára megengedik, hogy **a mérő szabad portjára rácsatlakozzanak**, és az energiaközösségek maguknak oldják meg így a közel valós idejű adatszolgáltatást.

V.4.2.1. A pilot projektek javaslatai

Az **adatokhoz való hozzáférés** biztosításához a pilotok részéről van olyan javaslat, hogy az energiaközösségek expliciten kerüljenek bele a szabályozásban az 'érdekelt piaci szereplők' körébe, akik felé az elosztónak adatot kell szolgáltatnia (pl. Elosztói Szabályzat 9.5. pont). Illetve külön kerüljön is felsorolásra, hogy milyen adatokat kell, hogy szolgáltatson feléjük az elosztó.

A **közel valós idejű adatokhoz való hozzáférés biztosításával** kapcsolatban az energiaközösségek azt javasolják, hogy az irányelv ezen pontja kerüljön a hazai szabályozásba is átültetésre, azaz kerüljön sor a jelenlegi napi egyszeri leolvasási rendszer reformjára az okos mérési helyeken. Ugyanakkor, mint említettük, néhány energiaközösség úgy látja, hogy már az is elegendő, ha rácsatlakozhat a távleolvasható elosztói okos mérő szabad portjára.

Végül az energiaközösségi projektek javasolják, hogy az elosztók **olyan elszámoló mérőt** szereljenek fel, amely kielégíti az energiaközösségek igényeit is.

V.4.2.2. ZKK javaslat

Ahhoz, hogy az energiaközösségek jogosultak legyenek a tagok hiteles mérési és elszámolási adataihoz való hozzáférésre, szerintünk is érdemes a fogyasztói hozzájárulás megszerzésén túl is rögzíteni ezt a jogot.

A közel valós idejű adatokhoz való hozzáférés elengedhetetlen az ideális energiaközösségi működéshez. Ennek valamilyen formájú biztosítása mindenképp szükséges. Az energiaközösségi pilotok tapasztalatai alapján úgy látjuk, hogy az elosztói hiteles okos mérő szabad portjára csatlakozással, mivel ez már most is egy elérhető alternatíva, érdemes elindulniuk az energiaközösségeknek. Így nem kell megvárni az elosztók ezirányú fejlesztéseit és saját kontrol alatt tarthatják az adattovábbítási költségeket és minőséget is. Hosszabb távon ez a reform elosztói oldalon meg fog történni, de erre nem érdemes az energiaközösségi pilotoknak várni.

VI. Üzleti modell

Ahhoz, hogy az energiaközösségek 'optimális' módon működjének a villamosenergia-piaci tevékenységüket lehetővé tevő szabályozási kereten túl szükséges az is, hogy az energiaközösség kellően vonzó ajánlatot tudjon nyújtani a tagi célközönség számára, illetve a bevételi lehetőségek/szerkezet az optimális energiaközösségi működés irányába ösztönözze az energiaközösségeket.

VI.1. Tagok felé vonzó termékár – ESZ-re jogosultak bevonása

A jelenlegi piaci árkörnyezet mellett azok a fogyasztók, amelyek nem jogosultak egyetemes szolgáltatásra, olyan villamosenergia-termékárakkal szembesülnek, amelyekhez képest egy helybeni megújuló erőművi termelés élettartamra vetített átlagköltsége jóval alacsonyabb, így ezeknek a fogyasztóknak az esetében a fogyasztásuk egy részének helyi megújuló termeléssel való fedezése jelenleg rendkívül kedvező ajánlat. Az energiaközösségek azoknak a piaci fogyasztóknak tudnak vonzó ajánlatot tenni, amelyeknek nincs módjuk arra, hogy saját telephelyükön, csatlakozási pontjuk mögött saját naperőművi termelést alakítsanak ki.

Az egyetemes szolgáltatási árkörnyezettel ezzel szemben az energiaközösségek nem tudnak versenyezni. A teljes ESZ lakossági villamosenergia-díj rendszerhasználati díjakkal és adókkal együtt sem éri el a 38 Ft/kWh-át, a termékár rész pedig, (amit megosztás révén egyéb rhd és adókedvezmények hiányában meg lehetne spórolni) 14 Ft/kWh alatt van.²⁸ Eközben a villamosenergia-nagykereskedelmi zsinór áramár 40-80 Ft/kWh között ingadozik a HUPX-on, azaz, ha a fogyasztó ellátására az energiaközösségnek külső beszerzésre is szüksége lenne a saját termelésen túl (például télen), akkor az ESZ termékár 3 – 6 szorosáért tudna csak villamosenergiát beszerezni. Az energiaközösségek ezért pont az egyik fő célközönségük, azaz a lakossági és kkv szektor számára nem tudnak jelenleg olyan teljes ellátás alapú ajánlatot nyújtani, amiért érdemes lenne ezeknek a felhasználóknak az egyetemes szolgáltatásból kilépniük.

Jelenleg viszont egyetemes szolgáltatás csak teljes ellátás alapon működik, nincs részleges ellátású ESZ csomag. Azaz olyan energiaközösségi ajánlatot a mostani jogszabályi környezet mellett nem lehet tenni, hogy a fogyasztó menetrend alapon részesül a helyi energiaközösségi termelésből, a fogyasztása fennmaradó részét pedig az egyetemes szolgáltatótól részleges ellátás keretében szerzi be.

VI.1.1. Jogszabályi háttér

A VET kimondja, hogy az energiaközösségben történő részvétel nem érintheti hátrányosan a felhasználó e törvényben szabályozott megszerzett jogait és kötelezettségeit.²⁹ Ennek értelmében

---

²⁸ A zónaidőfüggetlen A1-es díjcsomag, a lakosság döntő része ebben az ellátási csomagban vételez.

²⁹ VET 66/B.§ (4)

attól, hogy egy ESZ-re jogosult felhasználó belép egy energiaközösségbe, az egyetemes szolgáltatásra való jogosultságát is fenn kell tudni tartani.

Jelenleg az egyetemes szolgáltatás keretében elérhető szolgáltatási csomagok a következők:³⁰

„Az egyetemes szolgáltatás keretében értékesített villamos energia elszámolására vonatkozóan az egyetemes szolgáltatónak teljes ellátás alapú szerződés keretében a következő árszabásokra kell ajánlatot tennie a felhasználók részére:

- a) általános, egy zónaidős (a továbbiakban: „A1”),
- b) általános, két zónaidős (a továbbiakban: „A2”),
- c) közintézményi, két zónaidős (a továbbiakban: „A3”),
- d) időszakos (a továbbiakban: „B”),
- e) idényjellegű, egy zónaidős (a továbbiakban: „H”) árszabás”

Azaz nincs egyelőre részleges ellátású csomag definiálva, ilyen nem választható.

VI.1.2. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok

A pilot projekt tagok a gyakorlatban is tapasztalják, hogy a fentieknek megfelelően a piacról vételező fogyasztók számára tudnak vonzó ajánlatot nyújtani, a lakosság számára nincs olyan üzleti modell, amiben az ESZ árhoz képest versenyképes ajánlatot tudnának tenni. Ezért egyrészt abban gondolkodnak, hogy kezdetben nem indulnak el ESZ-re jogosult fogyasztókkal, vagy ha el is indulnak velük, az ő fogyasztásukat nem integrálják az energiaközösségbe, legfeljebb a termelés piaci értékesítéséből részesednek, hasonlóan egy termelői energiaközösséghez. Jelenleg ez az utóbbi alternatíva még akkor is vonzóbb lenne a fogyasztás integrálásához képest, ha lehetne részleges ellátásban részesülni az ESZ-ből. Ugyanis megosztással a lakossági fogyasztónál csak a termékárat lehetne kiváltani, ami 14 Ft/kWh, míg, ha azt a helyben termelést nem megosztja az energiaközösség a lakossági fogyasztóval, hanem a piacon értékesíti, ennek kettő-négyszeresét kaphatná meg, amit aztán a tagok villamosenergiaszámlájának csökkentésére fordíthatna. Azaz a rendkívüli árkörnyezet semmilyen módon nem ösztönöz a lakossági fogyasztás energiaközösségi beintegrálására.

VI.1.2.1. A pilot projektek javaslatai

A pilot projektek javaslata egyrészt az, hogy a jogszabályi környezet tegye lehetővé, hogy az ESZ-re jogosult fogyasztók tudjanak energiaközösségi tagok is lenni, és megosztással részesülhessenek az energiaközösségi helyi termelésből, miközben ne kelljen lemondaniuk az egyetemes szolgáltatásról sem, azaz lehessen részleges ellátásban részesülni az egyetemes szolgáltatás keretein belül. Az energiaközösségi pilotok szerint az egyetemes szolgáltatók is jól járhatnak egy ilyen részleges

---

³⁰ 4/2011. (I. 31.) NFM rendelet a villamos energia egyetemes szolgáltatás árképzéséről 4. § (1)

csomagban azzal, hogy egy (kiegyenlített) menetrendben kapják meg a megújuló termelési részt, szemben a HMKE felhasználókkal.

Másrészt olyan javaslat is felmerült, hogy annak érdekében, hogy az energiaközösségek teljes ellátás alapú szolgáltatást is tudjanak nyújtani úgy a lakossági fogyasztóknak, hogy azoknak az egyetemes szolgáltatással járó kedvezményeikről se kelljen lemondaniuk, lehetővé kell tenni, hogy az energiaközösségek beszerezhessenek az egyetemes szolgáltatóktól ESZ áron villamosenergiát ESZ-re jogosult tagjaik ellátására.

VI.1.2.2. ZKK javaslat

A lakossági fogyasztók az egyik legfontosabb célközönsége az energiaközösségeknek, így az ő bevonásukra mindenképp életképes üzletmodellre van szükség. A jelenlegi árkörnyezetben nem lehetséges az ESZ-hez képest jobb ajánlatot nyújtani, még helyben termelés és optimális energiamenedzsmenttel sem. Ezért mindenképp szükséges, hogy a lakossági fogyasztók úgy tudjanak energiaközösségi tagok lenni, hogy közben ne kelljen lemondaniuk az ESZ-beli kedvezményeikről. Így azt javasoljuk, hogy kerüljön kidolgozásra egy részleges ellátás alapú ESZ csomag, amit az energiaközösségi ESZ-re jogosult fogyasztók tudnak választani. A másik irányt, miszerint az energiaközösségek kaphassanak közvetlenül ESZ áron villamosenergiát, hogy az ESZ-re jogosult tagjaikat azzal elláthassák, ellenben annak nehéz kivitelezhetősége miatt nem javasoljuk.

A részleges ellátású ESZ csomag definiálásához egyelőre számos kérdés még tisztázandó, mint a mérés és elszámolás módja, menetrend készítése és ahhoz kapcsolódó felelőségek, a megosztás elszámolása, adatáramlások.

VI.2. Termékdíjon túli ösztönzők

Ahhoz, hogy 'optimális' energiaközösségek jöjjenek létre, és ne pusztán termelői energiaközösségek, fontos, hogy üzletileg is ösztönözve legyenek az energiaközösségek ebben az irányban. Ha ugyanis pusztán az energiadíjat tudják megspórolni a helyi termeléssel az önfogyasztási részen, akkor számukra pénzügyileg nem érdemes a fogyasztást integrálni. Ezt a hasznot kevesebb ráfordítással az egyszerű termelői energiaközösséggel, nagykereskedelmi-piaci értékesítéssel is el lehet érni.

Az 'optimális' energiaközösségek ehhez képest 'elméletileg' több területen is hasznot eredményezhetnek a rendszer számára, ahogy ez már a hálózati csatlakozási kapacitás témájánál is felmerült:

- Egyrészt a fogyasztás minél magasabb arányban helyi termeléssel való lefedése a hálózat adott transzformátorkörzeten túli részét kevésbé terheli, ezáltal, többek között csökkentheti a kapacitásbővítési igényeket.

- A kiegyenlített fogyasztás csökkenti a VER szabályozási igényét, ezáltal minden rendszerhasználó kiegyenlítési költségét.
- A simítottabb profil hozzájárul a hatékonyabb rendszerhasználathoz, mind hálózati, mind villamosenergia-termelési igény oldalon, így általánosan csökkenti a rendszer és rendszerhasználók költségeit.
- Végül a rugalmassági képesség fejlesztésével közvetlenül hozzájárul a villamos energia rendszer költséghatékonyabb szabályozásához.

Ugyanakkor ezekből a hasznokból az energiaközösségek jelenleg nagyon kis részt tudnának maguknak pénzügyileg is realizálni (a kiegyenlítetttség és a simított profil részben számukra is ösztönző). A közeljövőben a Mavir rendszerszintű szabályozási piacon meg tudnak majd jelenni, illetve az elosztói rugalmassági piac, amely egyelőre kidolgozás alatt áll, is egy olyan piactér lehet majd, ahol pénzügyileg is realizálható lesz az energiaközösségek rugalmassági képessége. De ezek a kilátások egyelőre túl távoliak ahhoz, hogy kellő ösztönzést nyújtsanak, illetve a hatékony hálózathasználatra, a magas önfogyasztásra továbbra sem nyújtanak kellő motivációt, pedig az optimális energiaközösségi működésnek ezek képeznék az alapját.

VI.2.1. A pilot projektek tapasztalatai, javaslatok

A pilot projektek kezdetektől jelezték, hogy egy működőképes üzleti modellhez szükséges, hogy az önfogyasztási részen, azaz a helyben megtermelt és elfogyasztott részen ne csak a termékdíjat tudják megspórolni, hanem a tarifaelemek többi részén is kaphassanak kedvezményt, ami szerintük indokolt is. Az Energiaközösségi Implementációs Fórumon az egyik legtöbbet tárgyalt rész eddig a rendszerhasználati díjakra vonatkozott. Emellett a nem lakossági fogyasztók esetében további pénzeszközök (VET 147.§: a kapcsolt termelésszerkezet-átalakítás támogatása, villamosenergia-ipari dolgozók kedvezményes árú villamosenergia-ellátásának támogatása)³¹ és jövedéki adó, míg lakossági körben az ÁFA olyan jelentős egyéb tétel, amelyeknek önfogyasztási részre vonatkozó elengedésére javaslatokat tettek.

Az alábbiakban külön tárgyaljuk ezeket a tételeket.

VI.2.2. Az önfogyasztási részre rakódó rendszerhasználati díjak kérdése

Fontos tisztázni, hogy a rendszerhasználati díjkedvezmény kérdés során az energiaközösségek nem egy általános 'energiaközösségi díjkedvezményre' tesznek javaslatot, hanem a helyben megosztással létrejövő önfogyasztási rész esetében szeretnék, hogy erre az energiamennyiségre vonatkozóan a rendszerhasználati díjtételekből csak azokat kelljen megfizetniük, amelyek egy ilyen helybeni önfogyasztás során is költségoldalon a hálózatüzemeltető számára felmerülnek. Tehát a kedvezményt

---

³¹ A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés támogatására szolgáló ún. KÁT pénzeszköz a KÁT rendszerbeli átvételi ár és a piaci ár megváltozott viszonya miatt jelenleg nincs, korábban viszont jelentős tétel volt.

nem, mint energiaközösség kérik, hanem az önfogyasztási tevékenységhez kapcsolódóan igénylik, rámutatva, hogy a közösségen belül termelt és egyidőben megosztott, elfogyasztott energia nem veszi ugyanolyan szinten igénybe a teljes villamosenergia-rendszert, mintha nem helyben termelt energiát fogyasztana el.

Az alábbiakban bemutatjuk az uniós szabályozási hátteret, illetve külföldi példákat, majd a hazai diskurzust, végül a ZKK javaslatát a témában.

VI.2.2.1. Uniós jogszabályi háttér

Uniós szinten az IEMD és a Villamos Energia Rendelet³² (továbbiakban Rendelet) is tartalmaz az általános díjakra vonatkozó követelményeken (Rendelet 18.cikk) túl az energiaközösségek, konkrétan a **CEC-ek által fizetendő** rendszerhasználati díjakkal kapcsolatos rendelkezéseket. Az Irányelv 16. cikkének (1) e) bekezdése a CEC-ekre vonatkozó díjak esetében az alábbi elvárásokat támasztja:

*„e) a helyi energiaközösségek esetében megkülönböztetésmentes, méltányos, **arányos** és átlátható eljárásokat és díjakat – beleértve a nyilvántartásba vételt és az engedélyezést is –, valamint az (EU) 2019/943 rendelet 18. cikkével összhangban olyan költségeket alkalmazzanak, amelyek átláthatóak, megkülönböztetésmentesek és tükrözik a hálózati díjakat, biztosítva azt, hogy megfelelő és kiegyensúlyozott módon vegyék ki a részüket a rendszer általános költségmegosztásából.”*

Továbbá a (3) e) albekezdés lefekteti, hogy a tagállamok biztosítják, hogy a „**helyi energiaközösségen belül jogosultak legyenek lebonyolítani a közösség tulajdonában álló termelési egységek által termelt villamos energia megosztását, tiszteletben tartva az e cikkben meghatározott egyéb követelményeket és fenntartva a közösség tagjait végfelhasználóként megillető jogokat, illetve a rájuk végfelhasználóként háruló kötelezettségeket. Az első albekezdés e) pontjának alkalmazásában a villamos energia megosztása nem érintheti az alkalmazandó hálózati díjakat, tarifákat és illetékeket, összhangban az elosztott energiaforrásoknak az illetékes nemzeti hatóság által kidolgozott átlátható költség-haszon elemzésével.**”

Emellett az Irányelv Preambulumának (46)-os pontja ad még iránymutatást: „A villamosenergia-megosztás lehetővé teszi a tagok és a részvényesek számára, hogy a közösségen belül a termelőlétesítményekből villamosenergia-ellátásban részesüljenek anélkül, hogy a termelőlétesítmény közvetlen fizikai közelségében lennének vagy egyetlen fogyasztásmérő pontjuk lenne. A villamos energia megosztása nem érintheti a hálózati díjak, valamint a villamosenergia-áramlásokkal kapcsolatos tarifák és illetékek beszedését. A megosztást a kötelezettségekkel és a kiegyenlítő szabályozásra, a mérésre és az elszámolásra vonatkozó észszerű határidőkkel összhangban kell elősegíteni. Ennek az irányelvnek a helyi energiaközösségekre vonatkozó rendelkezései nem érintik a tagállamok azzal kapcsolatos hatáskörét, hogy az energiaágazatban az alkalmazandó hálózati díjakat és tarifákat, illetve az energiapolitikai finanszírozási rendszereket és a költségmegosztást szabályozó

---

³² Az Európai Parlament és a Tanács 2019/943 Rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról

szakpolitikájukat meghatározzák és végrehajtsák, feltéve, hogy az említett szakpolitikák megkülönböztetésmentesek és jogszerűek.”

A REC-ek esetében a RED II³³ hasonló előírásokat tartalmaz:

Preambulum (71): ...”A megújulóenergia-közösségek számára lehetővé kell tenni, hogy megosszák egymás között a közösségeik tulajdonában lévő létesítményekben termelt energiát. A közösségek tagjait ugyanakkor **nem célszerű mentesíteni azon vonatkozó költségek, díjak, illetékek és adók alól, amelyek a közösségekhez nem tartozó végső fogyasztókat vagy a hasonló helyzetben lévő termelőket terhelik, vagy amennyiben az átvitel során bármilyen közüzemi energiahálózatot használnak.**”³⁴

22. cikk (4) „A tagállamok támogató keretet hoznak létre a megújulóenergia-közösségek fejlesztésének előmozdítására és megkönnyítésére. Ennek a keretnek biztosítania kell többek között azt, hogy:” ... „d) „a megújulóenergia-közösségekre – többek között a bejegyzési és engedélyezési eljárás tekintetében – tisztességes, **arányos** és átlátható eljárások, továbbá a **költségeknek megfelelő hálózati díjszabás** és releváns költségek, illetékek és adók vonatkozzanak, biztosítva, hogy ezek a közösségek megfelelő, méltányos és kiegyensúlyozott módon vegyék ki a részüket a rendszer általános költségeinek megosztásából, **összhangban az elosztott energiaforrásokra vonatkozóan az illetékes nemzeti hatóságok által kidolgozott átlátható költség-haszon elemzéssel;**”

Az uniós szabályozás tehát kifejezetten kitér a megosztás során alkalmazandó hálózati díjakra, és kimondja, hogy a megosztás ténye nem mentesít a hálózati és egyéb díjak megfizetése alól, ezeket pedig a Rendelet 18. cikkében lefektetett általános díjmeghatározási szabályok szerint kell kivetni, és az energiaközösségek által fizetett díjak esetében is figyelemmel kell lenni az általános költségmegosztásra is. Emellett a megosztás során fizetett hálózati díjnak összhangban kell lenniük az elosztott energiaforrásoknak az illetékes nemzeti hatóság által kidolgozott átlátható költség-haszon elemzésével. **Azaz, az általános tarifaalkalmazást ki kell egészítse egy a szabályozó hatóság által a decentralizált termelésre vonatkozó költség-haszon elemzés, amely megalapozhat bármilyen jellegű kedvezmény alkalmazását a megosztás során.**

Az általános tarifaelveket tartalmazó Rendelet 18. cikkéből két pontot tartunk fontosnak a közismert költségalapúság, transzparens, és megkülönböztetés-mentes kritériumokon túl külön kiemelni:

- (1) bekezdés: „... A hálózati díjak nem kezelhetik hátrányosan vagy pozitív megkülönböztetéssel az energiátárolást és az aggregálást, és nem ösztönözhetnek a saját termelésnek és a saját fogyasztásnak, valamint a keresletoldali válaszban való részvételnek a

³³ Az Európai Parlament és a Tanács 2018/2001 Irányelve a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról

³⁴ A szöveg angol eredetije pontosabb fogalmazást tartalmaz: Renewable energy communities should be able to share between themselves energy that is produced by their community-owned installations. However, community members should not be exempt from relevant costs, charges, levies and taxes that would be borne by final consumers who are not community members, producers in a similar situation, or where public grid infrastructure is used for those transfers.

mellőzésére. E cikk (3) bekezdésének sérelme nélkül ezek a díjak nem lehetnek távolságfüggők.”

- (7) bekezdés: „Az elosztási díjaknak tükrözniük kell a költségeket és figyelembe kell venniük az elosztóhálózat rendszerhasználók – köztük az aktív felhasználók – általi igénybevételét. Az elosztási díjak hálózati csatlakozási kapacitásra vonatkozó elemeket tartalmazhatnak, és a rendszerhasználók fogyasztási vagy termelési profiljától függően differenciálhatók. Ha a tagállamok bevezették az okos mérési rendszereket, a szabályozó hatóságok az átviteli és elosztási tarifák vagy módszereik (EU) 2019/944 irányelv 59. cikke szerinti meghatározásakor vagy jóváhagyásakor **figyelembe veszik az időben differenciált hálózati díjakat, és adott esetben az időben differenciált hálózati díjak bevezethetők a hálózat használatát a végfelhasználó számára átlátható, költséghatékony és tervezhető módon tükrözve.**”

Az (1) bekezdés kritériuma, miszerint a hálózati díjak nem lehetnek távolságfüggők akár értelmezhető effektív korlátként az energiaközösségen belüli megosztásra vonatkozó díjkezdvezményre. Ugyanakkor lehet szűkebben is értelmezni ezt az előírást, miszerint pusztán arra vonatkozik, hogy nem lehet a díj pl. km alapú. Mint ahogy azt a nemzetközi példák megmutatják, több tagország ezt a kitéletet nem értelmezi tágan, és kifejezetten alkalmaz, vagy tervez alkalmazni rendszerhasználati díjkezdvezményt a REC-ek helyben termelésének megosztása esetében.

A másik általunk kiemelten fontosnak tartott rész, a (7)-es bekezdés egyértelműen lefekteti, hogy a hálózati díjaknak költségeket tükrözőnek kell lenniük, és figyelembe kell venniük a rendszerhasználók általi igénybevételét. Ez utóbbi elvárások szerintünk teret adnak annak érvényre juttatására, hogy az energiaközösségekben megosztás során elfogyasztott energia más szinten veszi igénybe a hálózatot, mint az egyéb fogyasztás. Fontos kiemelni, hogy a költségalapúság és igénybevétel figyelembevétele kritériumok alapozzák meg a differenciált hálózati díjak bevezethetőségét is.

Az EUs szabályozás tehát mind a díjkezdvezmény megadására, mind meg nem adására ad jogszabályi alapot, ahogy ezt a hazai felek érvelései is jól mutatják. Ami viszont egyértelmű, hogy az uniós szabályozás ezt a kérdést a szabályozó hatóság által elvégzendő, a decentralizált termelésre vonatkozó költség-haszon elemzés eredményéhez köti.

VI.2.2.2. Uniós rhd kedvezmények

Az energiaközösségek esetében több ország is alkalmaz az önfogyasztási részre rendszerhasználati díjkezdvezményt. Ezeknek a díjkezdvezményeknek hasonló a logikája, a magasabb feszültség szintek rendszerhasználati díjtételeit nem kell megfizetni, csak azt, amelyiken az energiaközösség tevékenykedik.

- Ausztriában a hálózati díjelemek közül a REC-ek által használt hálózati szint fölötti hálózati szintek díjelemeit nem kell majd megfizetni. Így a 7 hálózati szint közül a csak a 6-os és 7-es szintet igénybe vevő REC-ek (helyi REC) esetében akár 60%-os kedvezmény is elérhető, míg az

5-ös és 4-es szintet is használó REC-ek esetében (regionális REC) ~30%-os a tervezett díjkezdmény mértéke a helyben megosztott termelésre. A hálózati díjelemen túl a megújulóenergia-közösségek esetében a megújuló termelés támogatására szolgáló díjat és a jövedéki adót sem kell majd fizetni az önfogyasztási rész után.³⁵ Ugyanakkor a törvény előírja, hogy a szabályozó hatóságnak (E-Control) 2024 első negyedév végére a kapcsolódó költség-haszon elemzést el kell végeznie, és ez alapján majd újragondolásra kerül a kedvezmény mértéke is.³⁶

- Portugáliában 2020-tól a megújulóenergia-közösségek kedvezményes rendszerhasználati tarifát igényelhetnek a közcélú hálózaton megosztott önfogyasztási részre: amennyiben a termelés és a fogyasztás is ugyanazon a feszültségszinten, például LV-n történik, akkor a megosztott energia után fizetendő rendszerhasználati díjnak csak az LV komponensét kell megfizetni, a közép, és nagyfeszültségi szintekhez tartozó tarifakomponens alól mentesülnek, amennyiben tényleg nem történik a magasabb szintek felé energiaáramlás.³⁷ A hálózati díjkezdmény mellett Portugáliában a helyben megosztott és elfogyasztott részre az egyéb díjakat és adókat sem terhelik rá.
- Olaszországban az energiaközösségek közcélú hálózaton megosztott önfogyasztási részére elengedik a rendszerhasználati tarifa átviteli hálózathoz tartozó energiadíj-komponensét, viszont nem automatikusan, hanem ex post lehet visszaigényelni. Emellett az energiaközösségi önfogyasztás ösztönzésére az önfogyasztási energiárészre még egy 20 éven át futó prémium típusú támogatást is adnak, (110 euro/MWh) annak érdekében, hogy könnyebb legyen a nettó szaldó kivezetése. Viszont az energiaközösségi erőművek egyenkénti mérete nem haladhatja meg a 200 kW-ot, és kisfeszültségen, ugyanazon MV/LV transzformátor-állomás mögött kell elhelyezkedniük.³⁸

VI.2.2.3. Hazai diskurzus az rhd kedvezményről

Az Energiaközösségi Implementációs Fórumon aktív vita folyt arra vonatkozóan, hogy milyen jellegű rendszerhasználati díjkezdmény lehetne jogos az energiaközösségi önfogyasztás esetében itthon. Az

---

³⁵ [Cejka, S. – Frieden, D. – Kitzmüller, K. \(2021\): Implementation of self-consumption and energy communities in Austria's and EU member states' national law: A perspective on system integration and grid tariffs. CIRED 2021 Conference Geneva, 20– 23 September 2021](#)

³⁶ Fina, B. – Fechner, H. (2021): Transposition of European Guidelines for energy communities into Austrian law: A comparison and discussion of issues and positive aspects *Energies* 2021, 14, 3922 <https://doi.org/10.3390/en14133922>

³⁷ [ACER \(2021\): Report on Distribution Tariff Methodologies in Europe, February 2021](#)
53-54. oldal

³⁸ [Compile \(2020\): Collective self-consumption and energy communities: Trends and challenges in the transposition of the EU framework.](#)

Silvestre, Ippolito, Sanseverino, Sciumè, Vasile (2021): Energy self-consumers and renewable energy communities in Italy: New actors of the electric power systems. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, Volume 151, 2021, 111565, ISSN 1364-0321, <https://doi.org/10.1016/j.rser.2021.111565>.

energiaközösségi pilotok több javaslattal is előálltak, az elosztói oldal is elmondta véleményét, illetve a Hivatal is reagált a felvetésekre.

Energiaközösségi pilotok javaslatai

Az energiaközösségi pilotok várakozása egy legalább 30 százalékos rhd díj kedvezmény. Az uniós előírásokból az **arányos és költségtükröző rendszerhasználati díjak előírásra** hivatkoznak, az elvárt csökkentés indoka szerintük a közösségek hálózatbővítésre, hálózati veszteségre gyakorolt kedvező hatása. Emellett a külföldi -példákhoz hasonlóan a hazai energiaközösségi pilotok azzal érvelnek, hogy abban az általános esetben - amikor az energia a magasabb feszültségszintről áramlik az alacsonyabb feszültségszint felé -, a teljes rendszerhasználati díj elszámolása indokolt, azokban az esetekben viszont, amikor az energia áramlása nem érinti a magasabb feszültségszinteket – más díjszabályozás alkalmazása méltányos.

Két konkrét javaslat is van arra vonatkozóan, hogy a hálózati díjelemek közül melyek alól lenne szerintük indokolt mentesíteni az energiaközösségeket.

A Capital Consulting Magyarország Zrt. javaslata szerint azon energiaközösségi termelés megosztása esetében, amely kiefeszültségen történik, mivel kizárólag kiefeszültségű hálózati veszteséget okoz, ezért a hálózati veszteségre vonatkozó díjelemből az alábbi kedvezményt indokolt nyújtani:³⁹

$$D = V_{Besz} * (1 - \frac{V_{kis}}{Z}), (Ft/kWh)$$

ahol:

D: díjkezdvevény mértéke,

V_{Besz}: a hálózati veszteség elismert költsége.

V_{kis}: a kiefeszültségű elosztói hálózat vesztesége.

Z: a kiefeszültségen vételező fogyasztókra terhelhető hálózati veszteség.

A VPP Magyarország Befektetési és Vagyonkezelő Zrt. javaslata⁴⁰ szerint a forgalomarányos rendszerhasználati díjból ~77%-os kedvezmény indokolt. Eszerint az érvelés szerint a helyben megosztott villamos energia kizárólag a kiefeszültségű hálózatot és kizárólag, mint csak vezeték használja. Ennek megfelelően szerintük csak a kiefeszültségű hálózat „vezetékhasználati” díja számítható fel a megosztott energiát felhasználók részére. Ennek összege számításuk szerint – a 2021. áprilisáig részletesen bontott RHD tarifátételeket figyelembe véve – profilos fogyasztót tekintve a profilos kiefeszültségű elosztói forgalmi díj és a profilos közép/kiefeszültségű profilos csatlakozás elosztói forgalmi díj különbözete, csökkentve a kiefeszültségű profilos elosztói veszteségi díjjal és az elosztói menetrend kiegyensúlyozási díjjal. Ez alapján, 2020-as tarifa szerint 3,52 Ft/kWh kell hogy legyen a helyben megtermelt és elosztott energia után fizetendő indokolt rendszerhasználati díj az

³⁹ 2022. január 20-án benyújtott javaslat.

⁴⁰ 2021.12.08-án benyújtott javaslat.

általános 15,9 Ft/kWh helyett.⁴¹ A többi tétel az alábbi érvek alapján szerintük nullázandó. Részletesen az indokok:

- Átvételi díj: szerintük nem indokolt, településen belül megosztott energia esetében nem merül fel
- Elosztói alapidj és teljesítménydíj: továbbra is indokolt
- Elosztói forgalmi díj: településen belül megosztott energia esetében ebből levonandó a KÖF/KIF profilos tarifa értéke, mivel az nem merül fel
- Elosztói meddő energia díj: a tétel háztartási fogyasztó esetén nem merül fel. Inverter jelenlétében (naperómű, tároló) értéke nullázható
- Elosztói veszteség díj: REC esetében településen belül megosztott energia esetében a veszteség a REC energiamérlegét terheli, DSO-nál nem keletkezik veszteség
- menetrend kiegyensúlyozási díj: REC esetében a kiegyensúlyozás költsége a REC-et/aggregátort terheli, DSO-nál ez a költség nem merül fel

Amennyiben a megosztott energia felkerül a középfeszültségű hálózatra is, akkor indokoltnak tartják egy ezt kifejező magasabb díjtétel elismerését, a nagyfeszültségű hálózatra viszont szerintük már biztosan nem fog visszaáramlani a helyi termelés. A középfeszültségű hálózatot is igénybe vevő megosztás reális rendszerhasználati díj költségének megállapításához az eddig nem publikált költségtényezők transzparens bemutatását és részletes szakmai egyeztetését tartanak szükségesnek.

Az energiaközösségek egyben kérik a MEKH-et, hogy az uniós szabályozás által felvetett az elosztott energiaforrásokra vonatkozó átlátható költség-haszon elemzést végezze el, és ennek alapján alakítsa ki a kedvezményes energiaközösségi önfogyasztási rhd tarifát.

Végül fontos megemlíteni, hogy az energiaközösségek többször kifejezték **szabályozási tesztkörnyezet iránti igényüket**, ahol mind a rendszerhasználati díjkezdmény, mind az okosmérés és ahhoz kapcsolódó elszámolás tesztelésére lehetőség adódna.

A szabályozási tesztkörnyezet MEKH általi kialakíthatóságának törvényi megalapozása megtörtént. A 2021. december 14-én elfogadott VET módosítás felhatalmazza a Hivatalt, hogy "szabályozási tesztkörnyezetet működtethet, amelynek célja, hogy ösztönözze és támogassa olyan energetikai innovációs teljesítmények elterjedését, piacra lépését, amelyek elősegíthetik a villamosenergia-rendszer fenntarthatóságának, költséghatékony működtetésének, a fogyasztói igények megfelelő ellátásának vagy az ellátásbiztonság növelését." A Hivatal rendeletben állapítja meg a „tesztkörnyezet által támogatott célokat, a kérelem benyújtására jogosultak körét, a kérelem benyújtásával kapcsolatos szabályokat, a kérelem elbírálásával kapcsolatos részletes szabályokat, az engedélyezhető eltérések részletes tartalmát, a tesztkörnyezet résztvevőinek jogait és kötelezettségeit, az energetikai innovációs teljesítmények alkalmazásával kapcsolatos felelősségi kérdéseket, az energetikai

---

⁴¹ 2021. áprilisig a rendszerhasználati díjak részletesebb bontásban voltak közölve, a 2021.04.01-től érvényes rendszerhasználati díjszabás beolvasztotta a forgalmi díjba az elosztói veszteségi és a menetrend kiegyensúlyozási díjtételeket, ezért a korábbi bontást használták indoklásukban.

tesztkörnyezetben való részvétel meghosszabbításának a feltételeit és a kötelezettségek megszegésével kapcsolatos jogkövetkezményekkel kapcsolatos részletes szabályokat.”⁴²

A VET módosítás 2022. szeptember 1-jén lép hatályba. A Hivatal ezért június 17-ei határidővel konzultációt is kezdeményezett a témában.

Elosztói vélemény

Az elosztók álláspontját legrészletesebben a fórumokon az E.ON elosztói és szabályozási csapata fejtette ki a témában.⁴³ Szerintük nincs tér semmilyen díjkedvezmény igénybevételére amennyiben közcélú hálózaton keresztül történik a megosztás. A fő érv, hogy az árszabályozás tarifaközösségen alapul, a jelenlegi tarifarendszer az energiaközösségek esetében is megfelelő.

Úgy gondolják, hogy az RHD elszámolása önmagában nem változhat meg attól, hogy meghatározott felhasználók egy új szerveződési formába, egy másik jogi entitásba tömörülnek.

Mivel jelenleg szerintük nem áll elég információ rendelkezésre annak vizsgálatára, hogy az energiaközösségek által alkalmazott vezérlési, szabályozási tevékenységek milyen hatást gyakorolnak az elosztóhálózatok terhelési viszonyaira, így azon keresztül a hálózat üzemeltetési és fejlesztési költségekre, ezért a rendszerhasználati díjszerkezet indokolt módosítása jelenleg nem meghatározható.

A vonatkozó uniós jogból ők az alábbi részeket emelik ki érveik megtámogatására: *„a villamos energia megosztása nem érintheti a hálózati díjak, valamint a villamosenergia-áramlásokkal kapcsolatos tarifák és illetékek beszedését.”* Az Irányelvnek *„a helyi energiaközösségekre vonatkozó rendelkezései nem érintik a tagállamok azzal kapcsolatos hatáskörét, hogy az energiaágazatban az alkalmazandó hálózati díjakat és tarifákat meghatározzák.”* A Rendelet értelmében *„a díjak nem lehetnek távolságfüggők”*.

Szerintük az uniós előírások, különösen a **távolságfüggés tiltása** alapján nem megengedett, hogy meghatározott felhasználók (pl. kisfeszültségű hálózatról vételező felhasználók) energiafogyasztása esetében olyan hálózati díjak kerüljenek érvényesítésre, amelyek nem tartalmazzák a felettes feszültségszintű hálózatok használatának arányos költségeit, beleértve ebbe az átviteli hálózatot is.

Ehhez megerősítésként a MEKH által alkalmazott módszertan MEKH határozatbeli bemutatására is hivatkoznak: a díjmeghatározás során *„alkalmazott lépcsőzetes költség-leosztás azon a megközelítésen alapult, hogy az energia jellemzően a magasabb feszültségszintek felől az alacsonyabb feszültségszintek felé áramlik, így egy alacsonyabb feszültségszinten vételező fogyasztó (közvetve) használja a magasabb feszültségszinteket is.”*⁴⁴

Fontos kiemelni, hogy a **társasházi megoldás esetében** viszont, **amikor nem érint közcélú hálózatot a megosztás**, hanem kizárólag az összekötő berendezés használatával valósul meg, **a DSO oldal szerint sem indokolt felszámolni a rendszerhasználati díjtételeket.**

---

⁴² VET XIII. B Fejezet 114/I., 170. § (5) 2022. szeptember 1-jétől hatályos változat.

⁴³ Az összefoglaló többek között az E.ON cégcsoport szintű álláspontja, 2021. december 2-ai írásos változatán alapul.

⁴⁴ VAO-16-2-2021 MEKH Határozat

Az energiaközösségek esetében annyi engedményre nyitottak, hogy abban az esetben, ha az energiaközösség keretében megvalósítható és igazolható a helyben történő termelés és felhasználás, olyan formában, hogy az ne terhelje a tarifa közösség egyéb tagjait, akkor ennek hatásait javasolt lehet érvényesíteni.

A Hivatal álláspontja

A Hivatal a fórumon azt kérte az energiaközösségi szereplőktől, hogy készítsenek egy egységes, az eddigieknél részletesebb, számszaki elemzést arra vonatkozóan, hogy miért, és milyen mértékű rendszerhasználati díjkedvezményt tartanak jogosnak. Ez a mélyebb elemzés egyelőre a formálódó közös energiaközösségi és aggregátori érdekvédelmi szervezet szervezésében még készül.

Az energiaközösségek fenti érveléseire reagálva a Hivatal felhívta a figyelmet arra, hogy a villamosenergia rendszer (így a hálózat) működésének és a hálózati engedélyesek indokolt költségeinek, illetve a rendkívül magas állandó költség-hányaddal rendelkező költség szerkezetnek figyelembe vétele és a költségeknek a rendszerhasználók általi tarifaközösségben történő megfizetése elengedhetetlen szempontok a hálózathasználattal és az ahhoz kapcsolódó hálózathasználati tarifákkal kapcsolatos gondolkodás során.

Emellett a DSO-khoz hasonlóan azt is kiemelték, hogy a tevékenységek határozzák meg, hogy a hálózathasználat hogyan működik, a hálózathasználat optimális módja a tarifákon keresztül tükröződik, az energiaközösség nem tevékenység, hanem jogi forma, energiaközösségi specifikus tarifa így nem indokolt.

A Hivatal arra vonatkozóan, hogy külföldön már vannak példák rendszerhasználati díjkedvezmények alkalmazására azt válaszolta, hogy a különböző országok rendszereinek egy-egy részleme önmagában kiragadva nem értelmezhető az adott ország teljes rendszerének és a hazai rendszer részletes elemzése és megértése nélkül.

A hálózati veszteségre vonatkozó díjelemből adandó kedvezményre a Hivatal válasza:

A hálózati veszteség két fő összetevőből áll, műszaki és nem műszaki veszteségből. A műszaki veszteség tovább bontható egy áramterheléstől függő és egy áramterheléstől független (transzformátorok vasveszteségéből adódó) összetevőre. Részletes elemzés tárgyát kellene, hogy képezze az, hogy a kiefeszültségre csatlakozó rendszerhasználók alkotta energiaközösségek működése mely veszteség-összetevőkre és milyen mértékben jelent pozitív hatást. A hálózati veszteség szempontjából várhatóan nem ugyanazt a hatást váltja ki egy társasházi energiaközösség, egy közép/kiefeszültségű transzformátor körzetben alakuló energiaközösség vagy egy olyan energiaközösség, amelynek tagjai a középiefeszültségű hálózaton vannak kapcsolatban egymással. A veszteség mennyiségének alakulásán túl azt is vizsgálni szükséges, hogy az energiaközösségek működése a hálózati veszteség beszerzéshez kapcsolódó elosztói maradékgörbe alakját, ezáltal a lefedéséhez szükséges energiamennyiség egységárát milyen módon befolyásolja.

A Hivatal azt is ismertette, hogy ami a lehetséges kedvezmények számszerű mértékét illeti, ők úgy látják, hogy a kiefeszültségű hálózat határán lévő trafót mindenképp figyelembe kell venni, ha ezt is figyelembe veszik, akkor olyan mértékű kedvezményt tudnak elképzelni, kizárólag az egyidejű

fogyasztásra vonatkozóan, ami rendkívül csekély. Szakmai alapon több 10%-os kedvezményt szerintük senkinek nem sikerült eddig kimutatnia.

Ezért összességében **a Hivatal úgy gondolja, hogy az energiaközösségeknek nem a rendszerhasználati díjkedvezmény irányába érdemes erőfeszítéseket tenniük, hanem a villamos energia rendszeren kívüli támogatási irányokat kellene inkább jobban feltárniuk.**

Végül a Hivatal azt is kiemelte, hogy bárminemű ilyen kedvezmény érvényesítése a profilelszámolástól való elszakadást feltételezi, okosmérők és egy újfajta elszámolásra lesz szükség, amely bonyolulttá teszi a rendszert.

VI.2.2.4. ZKK vélemény és javaslat

Véleményünk szerint érthető az azzal szemben való ellenérvzés, hogy a jelenlegi rendszer egyoldalúan megbontásra kerüljön 'pusztán' az energiaközösségek kedvéért. Ugyanakkor eleve olyan kihívással néz szembe az árszabályozás, ami miatt a jelenlegi díjstruktúra egyébként is újragondolásra szorul. A hatékony hálózathasználatra ösztönzés egyre inkább elengedhetetlen a telített hazai villamosenergia-rendszerben, amely a közeljövőben is nagy valószínűséggel a kapacitásbővítés sebességéhez képest gyorsabban bővülő fogyasztási és megújuló-termelői csatlakozási igényekkel fog szembe nézni. Az okosmérés bevezetése, és az ahhoz kapcsolódó hatékony hálózathasználatra ösztönző tarifák mindenképp szükségesek lesznek.

Ezért úgy gondoljuk, hogy a most induló energiaközösségekre lehetőségként kell tekinteni abban, hogy az előttünk álló szükséges átfogó reformot (okosmérés, kapcsolódó elszámolás, ösztönző rendszerhasználati díjak) kis méretben ki lehessen próbálni.

Ennek értelmében azt javasoljuk, hogy a jelenlegi rendszerhasználati díjkörnyezettől független, ahhoz képest más logikával működő rendszerhasználati díjban érdemes gondolkodni, nem pedig egy kedvezményben a jelenlegi rhd tarifából. Olyan, a jelenlegi rendszerhasználati tarifarendszertől eltérő alapokon működő rendszerhasználati díj bevezetését javasoljuk kipróbálásra, amely a villamosenergia rendszer szempontjából hasznos rendszerhasználati működést (azaz a magas önfogyasztási arányt, kiegyenlítettséget, simítottságot) díjazza, ugyanakkor az elosztó számára indokolt és kiszámítható bevételt biztosít.

Erre a témakörre tettünk is javaslatot a Hivatal felé a Szabályozási Tesztkörnyezetben való alkalmazásra.

Ez a tarifa lehet időben differenciált, és olyan, amelynek mértéke attól függ, az adott elszámolási mérési időintervallumban milyen magas volt az energiaközösségen belüli önfogyasztási arány, sávosan, minél magasabb, annál alacsonyabb díjjal. Azaz nem az energiaközösségre vonatkozna ez a rendszerhasználati díj közvetlenül, hanem a használat módjára, önfogyasztásra, időzítésre.

Többféle tarifaverzió tesztelése lenne érdemes, akár pilotonként eltérő. A tesztelés eredménye inputot nyújthatna egy olyan rendszerhasználati díj bevezetéséhez, amely kellő ösztönzést nyújtana az energiaközösségek számára a fogyasztás integrálására, az önfogyasztási arány maximalizálására és ezáltal az optimális működés irányába ható energiaközösségi működésre.

Mindezek mellett javasoljuk, hogy a magyar hatóság is végezze el az uniós szabályozásban javasolt költség-haszon elemzést. Egy ilyen elemzés nyújthat kellő szakmai alapot az energiaközösségeket ösztönző tarifarendszer kialakítására. A Szabályozási Tesztkörnyezet eredményei hasznos inputot nyújthatnak ehhez az elemzéshez.

VI.2.3. Az önfogyasztási részre rakódó egyéb díjtételeken elérhető kedvezmények

A rendszerhasználati díjon túl még további díjelemek és adók is rakódnak a fogyasztásra. Kérdés, hogy ezek alól kaphat-e mentességet a helyben termelt megújuló energiával fedezett önfogyasztási rész. Mint a külföldi példákban látható volt, vannak olyan országok, akik elengedik ezeknek a tételeknek egy részét.

A rendszerhasználati díjakon túl itthon a nem lakossági fogyasztók tarifája még tartalmaz pénzeszközöket (VET 147.§ szerint), amelyek közül korábban jelentős tétel volt a megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés támogatására szolgáló ún. KÁT pénzeszköz, viszont jelenleg a KÁT rendszerbeli átvételi ár és a piaci ár megváltozott viszonya miatt nincs ez a díjtétel, emellett a Távhőkasszát támogató kapcsolt termelésszerkezet-átalakítási díj jelentősebb tétel, míg kisebb a villamosenergia-ipari dolgozók kedvezményes árú villamosenergia-ellátásának támogatására kiszabott díjelem. A pilot projektek felvetik, hogy az önfogyasztási részen ezek alól a pénzeszközök alól is mentesülhessenek. Konkrétan a javaslat:⁴⁵

Az EK versenyképességének megteremtése érdekében a nem lakossági felhasználó EK tagok esetében is célszerűnek látjuk a Vet 147.§ által megállapított pénzeszközök fizetési kötelezettsége alóli mentesítést. Ezt a Vet 148.§ (1) egy új, c) ponttal történő kiegészítésével látjuk megoldhatónak:

148. § (1) A 147. § (2) bekezdése szerinti fizetés alapját

c) nem képezi az aktív felhasználó vagy energiaközösség megújuló energiaforrásból termelt és megosztott villamos energia mennyiség.

Hasonlóan kérdés, hogy az energiaközösségek kaphatnak-e mentességet a jövedéki adó alól a megújuló energiával fedezett önfogyasztás esetében. Ez tagállami szintű döntés, Ausztriában például elengedik. Az energiaadó-irányelv felülvizsgálatára irányuló 2021. évi javaslat⁴⁶ pedig továbbra is lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy ne adóztassák meg a napenergiából származó villamos energiát.

---

⁴⁵ VPP Magyarország Befektetési és Vagyonkezelő Zrt. 2022. január 25-én benyújtott javaslata az Energiaközösségek Implementációs Fórumra

⁴⁶ Javaslat – a Tanács irányelve az energiatermékek és a villamos energia uniós adóztatási keretének átszervezéséről (átdolgozás), COM(2021) 563 final

Végül az ÁFA egy jelentős tétel, főleg a lakossági felhasználók számára, akik nem tudják visszaigényelni. Az energiaközösségek oldaláról az a javaslat érkezett, hogy mivel a megosztott villamosenergia-termelés az energiaközösségek által tulajdonolt eszközökkel kerül megtermelésre, ezért indokolt, hogy az energiaközösségen belül megtermelt és megosztott energia közösségen belüli értékesítése mentesüljön az ÁFA felszámításának kötelezettsége alól, illetve az alkalmazott ÁFA mértéke 0% legyen.⁴⁷

VII. Mikrogrid

Az uniós szabályozás megadja a lehetőséget, hogy az energiaközösségek elosztói tevékenységet is végezhesse. A hazai szabályozás ugyanakkor jelenleg az elosztói tevékenység végzését nem engedi az energiaközösségek számára. Ennek ellenére a pilot projektek oldaláról többször felmerült igényként, hogy önálló mikrogridet létesítenének az általuk integrált fogyasztói és termelési pontokkal, ezáltal egyetlen csatlakozási és elszámolási ponton kapcsolódnának a közcélú villamosenergia-hálózathoz és egyben a VER-hez. Egy ilyen konstrukció például egy olyan modell szerint működhetne, hogy havi fix díjért cserébe az energiaközösség a hálózati engedélyestől bérbe venné a hálózatot, miközben annak rendelkezésre állását, fenntartását továbbra is a DSO végezné.

A mikrogrid az energiaközösség számára egy hatékonyabb mérési, vezérlési, portfóliókezelési és belső elszámolási rendszert tenne lehetővé, nem kellene az elosztói technológiákhoz, és elszámoláshoz igazodni, könnyebben lehetne új technológiákat tesztelni. Emellett a mikrogriden belül már egyértelmű lenne, hogy az önfogyasztási részen az energiaközösség a forgalomarányos rendszerhasználati díjat is meg tudja spórolni, így közvetlen volna az ösztönzés is az önfogyasztás maximalizálásának irányába. A fix bérleti díj, azaz kapacitás alapú tarifa emellett a mainál nagyobb összhangban van az elosztók költség szerkezetével (döntően fix költségek), és egyben mentesítené az elosztókat attól a kockázattól, amit az energiaközösségek fejlődésével kapcsolatos elosztóhálózati forgalomcsökkenés és ezáltal a döntően energiadíj alapú elosztói bevétel csökkenése jelenthet.

Mivel a jövő villamosenergia-rendszerében egyre inkább nőni fog a helyben fogyasztás aránya, egyre nagyobb lesz az igény a jelenlegi döntően forgalomarányos rendszerhasználati díjrendszer átstrukturálására, és a hálózati igénybevétel ilyen jellegű újragondolására. Ezért úgy gondoljuk, hogy a mikrogrid konstrukciót nem érdemes elvetni. Szabályozási Tesztkörnyezetben való kipróbálására a Hivatal konzultációján javaslatot is tettünk. A tesztelése azon túl, hogy az energiaközösségi működésről értékes információkkal szolgálhat, inputot nyújthat az elosztóhálózati szerepkör és árszabályozási környezet jövőben mindenképp esedékes újragondolásához is.

---

⁴⁷ VPP Magyarország Befektetési és Vagyonkezelő Zrt. 2022. január 25-én benyújtott javaslata az Energiaközösségek Implementációs Fórumra

VIII. Fogyasztóvédelmi, számlázási kérdések

Az energiaközösségek esetében egyelőre még teljesen tisztázatlan, hogy amennyiben elkezdik integrálni tagjaik fogyasztását, milyen fogyasztóvédelmi és egyéb előírásokat kell tudniuk teljesíteni. Különösen ilyen kérdés az ügyfélszolgálat üzemeltetése, az egyetemes szolgáltatásra jogosultak kiszolgálásának szigorúbb előírásai, tartozások behajtása.

Emellett már a számlázás esetében is nehézségekbe ütköznek, a VET 43.§-a előírja, a számlázási rendszer tanúsítását, amely viszont rendkívül megterhelő lenne az energiaközösségek számára.

VET 43.§ (4)* Számla kiállítására csak olyan informatikai rendszer felhasználásával kerülhet sor, amely biztosítja a díjak hibátlan kiszámítását végző rendszerelemek zártságát, és megakadályozza a számlázási rendszerhez történő jogosulatlan hozzáférést, valamint a számlázási információk észrevétlen módosítását. A számlázási rendszernek továbbá meg kell felelnie az általános információbiztonsági zártági követelményeknek is. Ennek érdekében az engedélyesnek adminisztratív, fizikai és logikai intézkedésekkel biztosítania kell az általános információbiztonsági zártági követelmények teljesülését. E bekezdés alkalmazásában számlázási rendszer alatt a hálózati engedélyes számlázási rendszerén túl **valamennyi villamosenergia-vásárlási szerződésben részes engedélyes számlázási rendszere értendő.**

(5)* A (4) bekezdésben meghatározott követelményeknek való megfelelést tanúsító szervezet által történő, a számlázási informatikai rendszerre vonatkozó tanúsítással kell igazolni. **A számlázási rendszerre vonatkozó követelmények teljesülése kizárólag informatikai biztonsági funkciókat megvalósító szoftvertermékek és -rendszerek elfogadott hazai vagy nemzetközi informatikai biztonsági módszertanon alapuló tanúsítására akkreditált tanúsító szervezet által kiállított tanúsítvánnyal igazolható.** A tanúsítvány a kiadását követő második naptári év utolsó napjáig érvényes.

Erre vonatkozóan több javaslat is érkezett a pilot projektek felől:

- A VET vonatkozó bekezdése egészüljön ki egy plusz ponttal, ami kimondja, hogy az energiaközösségek mentesülnek a tanúsítási kötelezettség alól, a másik javaslat szerint
- Az elosztó számlázzon tovább számlázási ügynöki tevékenység keretében az energiaközösség részéről, mivel ő már auditálva van.

ZKK Javaslat

Úgy gondoljuk, hogy a jelenlegi villamosenergia-ellátásra vonatkozó fogyasztóvédelmi előírások egy részének betartása, garantálása egy energiaközösség számára túlzott terhet jelenthet, a működését ellehetetlenítheti. Ezért szükséges a fenti előírások értelemszerű átgondolása az energiaközösségek vonatkozásában.

Feltehetőleg más-más lehet a fogyasztóvédelmi előírások szintje például, ha az energiaközösség teljes ellátást nyújt a tagok felé, mintha csak megosztást. Emellett érdemes az előírások teljesítéséhez az

elosztóra és egyetemes szolgáltatóra is támaszkodni, tőlük egyes szolgáltatást akár megrendelni. Ehhez kapcsolódva a számlázási rendszer kapcsán felmerült probléma esetében is azt a pilot oldali felvetést tartjuk követendő iránynak, amelyik az elosztótól vásárolná meg a továbbszámlázási ügynöki tevékenységet.

Társasházak – Együttesen eljáró termelő- fogyasztók

IX. ZKK javaslat a társasházi közösségi napenergia-hasznosítás magyarországi megvalósítására

Bár a hazai diskurzusban sokszor a társasházakat energiaközösségeknek említik, véleményünk szerint a társasházak közösségi energia projektjeit a Tiszta Energia Csomag által bevezetett feljogosított felhasználói kategóriák közül nem az energiaközösségeket takaró CEC és REC energiaközösségi kategóriák keretében érdemes létrehozni, hanem az együttesen eljáró termelő-fogyasztók végfelhasználói szerepkörön belül. A RED II által bevezetett szerep definíció szerint, amelyet a VET is átvett „legalább két együttesen eljáró termelő-fogyasztó ugyanazon épületben, vagy többlakásos lakóépületben lévő csoportja”.⁴⁸ A definíció is jól illusztrálja, hogy az együttesen eljáró termelő-fogyasztók bevezetése az egyedi termelő-fogyasztók (azaz a HMKE-k) társasházakra vonatkoztatott kibővítése. A Preambulum pedig rávilágít az együttesen eljáró termelő-fogyasztók szerepkör létrehozása mögött meghúzódó jogalkotói szándéokra is: „a lakásokban élő polgároknak is ugyanolyan mértékben kell tudniuk részesülni a megerősített fogyasztói lehetőségekből, mint a különálló családi házakban élőknek.”⁴⁹

Két fontos következménye van annak, ha a társasházak együttesen eljáró termelő-fogyasztókként szerveződnek, és nem energiaközösségekként. Az egyik, hogy az együttesen eljáró termelő-fogyasztók nem egy külön szervezet, különálló jogi személy, hanem 'pusztán' végfogyasztói kategória, feljogosított végfogyasztók együttműködése a közös megújuló alapú villamosenergia-termelés helyben megosztására. Ennek megfelelően kevesebb tevékenységet végezhetnek, mint az energiaközösségek, de kevesebb kötelezettséggel is jár, például nincs szükség önálló jogi személy létrehozására sem és nincs non-profit korlátozás sem.

A másik fontos következmény, hogy együttesen eljáró termelő-fogyasztók esetében a helyben megosztott termelés elfogyasztása, a közösségi önfogyasztás elszámolása is egyszerűbb az energiaközösségekhez képest, sokkal inkább az egyedi termelő-fogyasztók (HMKE) elszámolásához kapcsolódhat, ahogy azt az uniós szabályozás is jelzi, amely kimondja, hogy a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az eltérő jellemzők miatt különbséget tegyenek az egyéni, illetve az együttesen eljáró termelő-fogyasztók között, viszont csak olyan mértékben, hogy minden ilyen különbségtétel arányos és megfelelően indokolt legyen.⁵⁰

A gyakorlatban a társasházi körben a közösségileg megtermelt villamos energia megosztása sok esetben megoldható közcélú hálózat igénybevétele nélkül, így a közösségi önfogyasztás elszámolása még inkább a HMKE-ben alkalmazott elszámláshoz vezethető vissza.

Mindezek alapján véleményünk szerint a társasházi együttesen eljáró termelő-fogyasztók esetében a fogyasztók kapcsolata az őket ellátó energiaszolgáltatóval is hasonlóan kell, hogy alakuljon, mint az egyedi termelő-fogyasztó esetén, azaz nem szükséges a megosztott termelést menetrendezni, és részleges ellátásra átkerülni, mint ahogy ez az energiaközösségeknél várható, helyette a HMKE-knél alkalmazott eljárást érdemes átvenni.

---

⁴⁸ 2018/2001 Irányelv 2. cikk 15., VET 3.§ 17d.

⁴⁹ 2018/2001 Irányelv Preambulum 66

⁵⁰ 2018/2001 Irányelv Preambulum (66), 21. cikk (4)

A társasházi közös megújulóenergia-termelés és fogyasztás esetében többféle kivitelezési megoldás is lehetséges.

Az egyik szélsőség, amikor a társasházi közös vezetéken egyetlen elszámoló mérő kerül elhelyezésre, a társasháznak a villamosenergia-rendszerben ez az egyetlen elszámolási pontja van. Az egyedi lakossági hálózathasználati szerződések a DSO-val megszűnnek, a társasházon belüli mérőket megveszi a társasház, és belső elszámolási mérési célra használja. Ennek a megoldásnak a megvalósításához jelenleg jogszabályi módosítás szükséges – a mérő elhelyezését a társasházi közös vezetéken jelenleg nem tudja értelmezni a szabályozás. Emellett azzal jár, hogy a társasházi döntéshozatali folyamatba kerül bele a lakások energiafogyasztásának és a helyi termelésnek az elszámolása, amely felelősséget és terhet meglehet, hogy nem minden társasház vállalna szívesen. További problémát vet fel, hogy egy ilyen rendszer rugalmatlan, nem tudja kezelni azt az esetet, ha egy lakó nem szeretne részt venni a projektben.

A másik véglet, a DSO központú megoldás, amikor a DSO végzi a tagi adminisztrációt, termelés és fogyasztás mérését, a megosztást, és az aszerinti elszámolást, a tagok által kötött allokációs megállapodás alapján. Azaz nem kell minden társasházi lakónak részt vennie, a társasháznak pedig nem kell magára vállalnia egy ilyen rendszer menedzselését, egy rugalmas rendszer alakítható ki. Ehhez viszont arra van szükség, hogy a DSO az ehhez szükséges fejlesztést elkészítse. Mivel a rendszer kiinduláskori kiépítése, és az elszámolás bonyolultabb eljárást igényel a DSO részéről, mint egy egyedi termelő-fogyasztó esetében, ezért az uniós szabályozás által említett arányos és megfelelően indokolt különbségtétel feltételezhető például a kiépítéskori magasabb fix díjat, és egy havi rendszerességű magasabb fix díjtételt is, az egyedi termelő-fogyasztó által fizetethez képest.

A társasházi modell együttesen eljáró termelő-fogyasztókként már számos Uniós tagállamban bevezetésre került.⁵¹ A nyugati példák nagyobb részében a DSO központú megvalósítás valósult meg. Azaz az okos mérés kiépítése mellett a DSO végzi a termelés fogyasztásra allokálását, az együttesen eljáró termelő-fogyasztói közösség által az elosztó felé megadott allokációs szabály szerint, és ez alapján előállítják az elszámolási adatokat. A fogyasztónak az őt ellátó szolgáltatóval ugyanúgy alakul a viszonya, mint egy egyedi termelő-fogyasztó esetén. Az is látható, hogy a társasházi közösségi önfogyasztáshoz általában elegendő egy szerződés a termelő-fogyasztói közösséget alkotó végfogyasztók között, amely többek között a termelés megosztási arányáról is rendelkezik, és amely a DSO felé kulcs dokumentum a termelés fogyasztásra allokálásához.

Az uniós szabályozás és az egyes tagállamokban már kialakult gyakorlat alapján **azt javasoljuk, hogy a hazai szabályozás is tekintsen úgy a társasházi közösségi megújulóenergia-termelésre, mint az egyedi HMKE modell egy kibővített változatára.** Megítélésünk szerint egy 'HMKE+' modell kidolgozására van szükség, amelynek elszámolása is a HMKE szabályozással azonosan alakul, (a jövőben együtt változik). A legegyszerűbb esetben akár az együttesen eljáró termelő-fogyasztó lakások úgy tekinthetők a

---

⁵¹ EUs példák:

- Osztrák példa: [E-Control \(2021\): Incentives and challenges in promoting self-consumption case study Austria](#)
- [Finn Caruna DSO programja](#)
- [Francia DSO Enedis: Collective self consumption in France](#)
- Számos ország rövid összefoglalója: [Compile \(2020\): Collective self-consumption and energy communities: Trends and challenges in the transposition of the EU framework.](#)

rendszerben, mint egy-egy külön HMKE, amelynek a PV termelési kapacitása a teljes kiépített kapacitás adott lakásra eső hányada.

A társasházi megoldás minél hamarabbi elindulása az unió REPowerEU kezdeményezése szerint is prioritást kell, hogy élvezzen: „az Unió egészére kiterjedő, a tetőkre szerelhető napelemekről szóló európai kezdeményezés célja, hogy felszabadítsa a háztetőkben rejlő hatalmas, kihasználatlan napenergia-termelési potenciált, tisztábbá, biztonságosabbá és megfizethetőbbé téve az energiát. Ennek gyors eléréséhez 2022 végéig azonnali intézkedésre van szükség.” Ennek eléréséhez az „EU valamennyi tagállamban biztosítja jogszabályainak teljes körű végrehajtását, lehetővé téve a többlakásos épületek fogyasztói számára, hogy indokolatlan költségek nélkül ténylegesen gyakorolhassák a kollektív saját fogyasztáshoz való jogukat.”⁵²

Ennek megfelelően javasoltuk, hogy Szabályozási Tesztkörnyezet keretében kerüljön kialakításra és tesztelésre a HMKE+ modell, az ahhoz kapcsolódó elszámolással és elosztói tarifával.

---

⁵² [A Bizottság Közleménye - Uniós napenergia-stratégia COM\(2022\) 221 final](#) 3. és 4. oldal